

Bruksela, dnia 6.12.2023 r.
COM(2023) 787 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
dotyczące stosowania rozporządzenia (UE) 2019/788 w sprawie europejskiej inicjatywy
obywatelskiej

Sprawozdanie dotyczące stosowania rozporządzenia (UE) 2019/788

w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej

1. WPROWADZENIE

[Rozporządzenie \(UE\) 2019/788](#) w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej⁽¹⁾ (rozporządzenie w sprawie EIO) weszło w życie 1 stycznia 2020 r. Drugie rozporządzenie w sprawie EIO przyjęto w następstwie szeroko zakrojonej reformy legislacyjnej, w której dążono do wyeliminowania niedociągnięć związanych ze stosowaniem pierwszego rozporządzenia w sprawie EIO ([rozporządzenie \(UE\) nr 211/2011](#)⁽²⁾). Zmienione przepisy zmierzają do „uczynienia europejskiej inicjatywy obywatelskiej bardziej dostępną, mniej obciążającą i łatwiejszą w korzystaniu dla organizatorów i zwolenników, a także do wzmocnienia jej monitorowania w celu realizacji jej pełnego potencjału jako narzędzia promowania debaty”⁽³⁾.

Zgodnie z art. 25 rozporządzenia w sprawie EIO Komisja jest zobowiązana do dokonywania okresowego przeglądu funkcjonowania europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) oraz do przedstawienia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania dotyczącego stosowania rozporządzenia w sprawie EIO nie później niż w dniu 1 stycznia 2024 r., a następnie co cztery lata. W niniejszym sprawozdaniu oceniono stosowanie rozporządzenia w sprawie EIO i funkcjonowanie instrumentu EIO od 1 stycznia 2020 r. Przedstawiono w nim działania, jakie Komisja zamierza podjąć, aby usprawnić wdrażanie rozporządzenia w sprawie EIO i funkcjonowanie EIO, biorąc pod uwagę ustalenia poczynione w ramach przeglądu i uwagi zainteresowanych stron. W niniejszym sprawozdaniu odniesiono się również do różnych kwestii przedstawionych w [rezolucji](#) Parlamentu Europejskiego z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie wdrożenia rozporządzeń dotyczących europejskiej inicjatywy obywatelskiej⁽⁴⁾ oraz uzupełniono odpowiedź Komisji na wspomnianą rezolucję Parlamentu Europejskiego⁽⁵⁾.

Aby ocenić skuteczność zmienionych przepisów, Komisja przeprowadziła szereg konsultacji, których wyniki mają posłużyć jako baza dowodowa na potrzeby niniejszego sprawozdania⁽⁶⁾: konsultacje z organizatorami EIO (ankieta internetowa i rozmowy)⁽⁷⁾; ankieta internetowa przeprowadzona wśród organów państw członkowskich odpowiedzialnych za wdrażanie

⁽¹⁾ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2019/788](#) z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 55).

⁽²⁾ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 211/2011](#) z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 65 z 11.3.2011, s. 1).

⁽³⁾ Motyw 5 rozporządzenia (UE) 2019/788.

⁽⁴⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0230_PL.html

⁽⁵⁾ <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/spdoc.do?i=60031&j=0&l=en>

⁽⁶⁾ Sprawozdania dotyczące poszczególnych działań konsultacyjnych są publikowane na stronie internetowej przeglądu funkcjonowania EIO: https://citizens-initiative.europa.eu/2023-eci-review_pl.

⁽⁷⁾ Ankieta internetowa uzupełniona dodatkowymi rozmowami doprowadziła do uzyskania 34 odpowiedzi od przedstawicieli EIO.

rozporządzenia w sprawie EIO⁽⁸⁾; ankieta internetowa skierowana do obywateli⁽⁹⁾ oraz ankieta wyjściowe skierowana do sygnatariuszy EIO, którzy korzystali z centralnego systemu zbierania deklaracji online Komisji⁽¹⁰⁾. Przy dokonywaniu przeglądu Komisja skupiła się na EIO zarejestrowanych od 1 stycznia 2020 r. oraz na EIO zarejestrowanych na podstawie pierwszego rozporządzenia w sprawie EIO, które 1 stycznia 2020 r. w dalszym ciągu prowadziły działalność na różnych etapach procedury EIO.

2. PODSUMOWANIE OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Choć w chwili wybuchu pandemii COVID-19 zmienione przepisy dopiero co zaczęły obowiązywać, pandemia poważnie utrudniła EIO, które funkcjonowały już w tym czasie, prowadzenie swoich kampanii w UE. W tabeli 1 przedstawiono negatywny wpływ pandemii COVID-19 na EIO. W 2020 r., kiedy zmienione przepisy zaczęły obowiązywać, wystąpiono z wnioskiem o zarejestrowanie zaledwie pięciu nowych EIO. Środki tymczasowe⁽¹¹⁾ zaproponowane przez Komisję i przyjęte przez współprawodawców 15 lipca 2020 r. ograniczyły wpływ pandemii na EIO. W miarę poprawy sytuacji zdrowotnej zaczęto odnotowywać pewne pozytywne zmiany przejawiające się wzrostem liczby wniosków o rejestrację oraz rekordową liczbą EIO, którym udało się zebrać co najmniej 1 mln podpisów, co z kolei przełożyło się na rekordową liczbę odpowiedzi Komisji kierowanych do EIO.

Tabela 1: zestawienie informacji na temat EIO w okresie sprawozdawczym

	2020	2021	2022	2023	OGÓŁEM 2020–2023
Wnioski o rejestrację	5	11	11	13	40
Zarejestrowane EIO	5	11	10	11	37 ⁽¹²⁾
EIO, którym odmówiono rejestracji ⁽¹³⁾		1			1
EIO wycofane po wstępnej ocenie Komisji				1	1
Ważne i przedłożone	2		1	3	6

⁽⁸⁾ 25 państw członkowskich przekazało odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie.

⁽⁹⁾ Otrzymano 7 271 odpowiedzi.

⁽¹⁰⁾ Otrzymano 60 157 odpowiedzi. Ankieta wyjściowe to ankieta, która zostaje wyświetlona osobom odwiedzającym stronę internetową w chwili opuszczania przez nie tej strony.

⁽¹¹⁾ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2020/1042](#) z dnia 15 lipca 2020 r. ustanawiające środki tymczasowe dotyczące terminów mających zastosowanie do etapów zbierania, weryfikacji i badania przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2019/788 w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej w związku z wystąpieniem epidemii COVID-19 (Dz.U. L 231 z 17.7.2020, s. 7).

⁽¹²⁾ Trzy wnioski są obecnie przedmiotem oceny prawnej.

⁽¹³⁾ „Inicjatywa Eve na rzecz ustanowienia prawa do decydowania”.

Weryfikacja zakończona pomyślnie, nie przedłożono jeszcze Komisji					2 ⁽¹⁴⁾
EIO, na które udzielono odpowiedzi		2		4	6 ⁽¹⁵⁾

W okresie sprawozdawczym obywatele i społeczeństwo mogli czerpać korzyści wynikające z pozytywnego wpływu wcześniejszych zrealizowanych z powodzeniem EIO. Zmieniona dyrektywa w sprawie wody pitnej⁽¹⁶⁾, która stanowi konkretne działanie następcze podjęte w związku z pierwszą zakończoną powodzeniem EIO („Prawo do wody”) i która musiała zostać transponowana do prawa krajowego państw członkowskich do 12 stycznia 2023 r., przyczynia się do poprawy dostępności wody m.in. dla przedstawicieli grup szczególnie wrażliwych i grup zmarginalizowanych. W odpowiedzi na pomyślną realizację EIO „Zakaz stosowania glifosatu” 27 marca 2021 r. rozpoczęto stosowanie przepisów rozporządzenia w sprawie przejrzystości i zrównoważonego charakteru unijnej oceny ryzyka w łańcuchu żywnościowych⁽¹⁷⁾, które przyznaje obywatelom automatyczny dostęp do wszystkich badań i informacji przekazywanych przez przemysł w procesie oceny ryzyka.

Drugiemu rozporządzeniu w sprawie EIO towarzyszyło wprowadzenie systemów IT nowej generacji wspierających funkcjonowanie EIO: centralnego systemu zbierania deklaracji online, usługi wymiany plików⁽¹⁸⁾, udoskonalonego forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej oraz nowego rejestru EIO i nowej publicznej strony internetowej poświęconej EIO⁽¹⁹⁾. Na przestrzeni okresu sprawozdawczego wspomniane systemy były w dalszym ciągu udoskonalane w porozumieniu z użytkownikami i zainteresowanymi stronami. Zgodnie z decyzją podjętą przez współprawodawców w ramach reformy EIO indywidualne systemy zbierania deklaracji online – których używano w okresie, gdy w pełni rozwinięty system centralny nie był dostępny – były stopniowo wycofywane⁽²⁰⁾.

3. OCENA STOSOWANIA ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE EIO

3.1. Procedura EIO w skrócie

Procedura EIO składa się z kilku etapów. Aby wystąpić z inicjatywą obywatelską, należy utworzyć „grupę organizatorów”. Zanim organizatorzy będą mogli przystąpić do zbierania

⁽¹⁴⁾ EIO „Stop ekstremizmowi” (zweryfikowana przed 2020 r.) i EIO „Polityka spójności”.

⁽¹⁵⁾ Odpowiedź na EIO „Europa wolna od futer” zostanie przyjęta do 14 grudnia 2023 r.

⁽¹⁶⁾ [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2020/2184](#) z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (wersja przekształcona) (Dz.U. L 435 z 23.12.2020, s. 1).

⁽¹⁷⁾ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2019/1381](#) z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystości i zrównoważonego charakteru unijnej oceny ryzyka w łańcuchu żywnościowym (Dz.U. L 231 z 6.9.2019, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Usługa wymiany plików ułatwia bezpieczne przekazywanie deklaracji poparcia organom krajowym.

⁽¹⁹⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/pl>

⁽²⁰⁾ W praktyce EIO korzystały z jednego takiego systemu – oprogramowania OpenECI – oferowanego przez organizację społeczeństwa obywatelskiego. Okres zbierania deklaracji przez ostatnią EIO korzystającą z tego systemu zakończył się 19 lipca 2023 r.

deklaracji poparcia od obywateli, proponowana inicjatywa musi zostać przedłożona Komisji, która oceni, czy spełniono warunki wymagane do jej zarejestrowania. Po potwierdzeniu rejestracji inicjatywy organizatorzy muszą przystąpić do zbierania podpisów w terminie sześciu miesięcy. Organizatorzy są zobowiązani zebrać 1 mln podpisów w ciągu 12 miesięcy i osiągnąć wymagane progi w co najmniej 7 państwach członkowskich. Po zgromadzeniu podpisów zweryfikowanych przez organy krajowe i po otrzymaniu informacji o tym, że stosowne progi zostały osiągnięte, organizatorzy EIO mogą przedłożyć swoją inicjatywę Komisji do sprawdzenia i wystosowania oficjalnej odpowiedzi.

3.2. Prawo do poparcia EIO

Minimalny wiek uprawniający do poparcia EIO

Przed 1 stycznia 2020 r. minimalny wiek uprawniający do poparcia EIO był niższy niż 18 lat w trzech państwach członkowskich, zgodnie z przepisami regulującymi kwestie związane z wiekiem uprawniającym do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego (16 lat w Austrii i na Malcie i 17 lat w Grecji). Aby zwiększyć udział młodych obywateli w życiu demokratycznym Unii Europejskiej, w rozporządzeniu w sprawie EIO państwom członkowskim zapewniono możliwość obniżenia minimalnego wieku uprawniającego do poparcia EIO do 16 lat zgodnie z przepisami prawa krajowego. Od chwili wprowadzenia tego przepisu minimalny wiek uprawniający do poparcia EIO został obniżony do 16 lat w trzech państwach członkowskich: w Estonii (od 1 stycznia 2020 r.), w Niemczech (od 1 stycznia 2023 r.) i w Belgii (od 1 maja 2023 r.), co oznacza, że obecnie minimalny wiek uprawniający do poparcia EIO jest niższy niż 18 lat w sześciu państwach członkowskich. W Finlandii przewiduje się ponadto obniżenie minimalnego wieku uprawniającego do poparcia EIO do 16 lat, natomiast w Irlandii ogłoszono plany dotyczące zbadania możliwości obniżenia minimalnego wieku uprawniającego do głosowania. W tabeli 2 przedstawiono zestawienie informacji na temat minimalnego wieku uprawniającego do poparcia EIO w 27 państwach członkowskich UE.

Tabela 2: minimalny wiek uprawniający do poparcia EIO – aktualna sytuacja (czerwiec 2023 r.)

18 lat	BG, CZ, DK, IE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, NL, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE
17 lat	EL
16 lat	BE, DE, EE, MT, AT

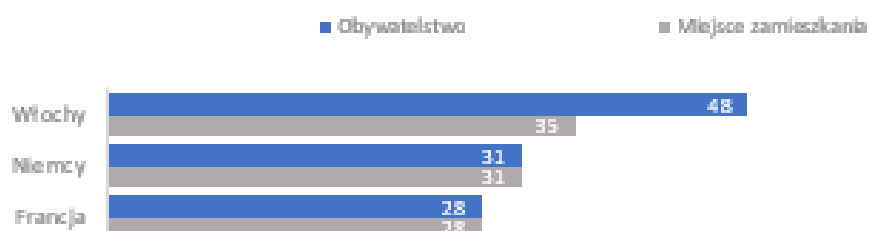
W przekazywanych informacjach zwrotnych 15 państw członkowskich zgłosiło, że nie planuje obecnie obniżenia minimalnego wieku uprawniającego do poparcia EIO do 16 lat, natomiast w kolejnych trzech (Łotwa, Słowenia i Słowacja) nie podjęto jeszcze żadnej decyzji w tej kwestii.

75 % organizatorów EIO, którzy wzięli udział w ankiecie⁽²¹⁾, uznało, że obniżenie minimalnego wieku uprawniającego do poparcia EIO do 16 lat we wszystkich państwach członkowskich ma istotne znaczenie dla powodzenia EIO. Z kolei opinie obywateli w tej kwestii wyrażone w ankiecie internetowej były podzielone: choć 52 % z nich opowiedziało się za obniżeniem minimalnego wieku uprawniającego do poparcia EIO do 16 lat, 46 % uznało, że 18 lat stanowi odpowiedni minimalny wiek uprawniający do poparcia EIO.

Grupa organizatorów

Jednym z warunków wystąpienia z EIO jest utworzenie **grupy organizatorów** składającej się z co najmniej siedmiu obywateli UE, którzy muszą (i) mieć miejsce zamieszkania w siedmiu różnych państwach członkowskich UE oraz (ii) być w wieku uprawniającym ich do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Wykres 1: podział organizatorów według obywatelstwa i miejsca zamieszkania (państwa członkowskie zajmujące pierwsze trzy miejsca)⁽²²⁾

Zestawienie w podziale na grupy wiekowe (zob. wykres 5 w załączniku) pokazuje zrównoważoną reprezentację poszczególnych kategorii wiekowych z silną reprezentacją osób młodych (21 % organizatorów to osoby poniżej 30. roku życia, natomiast 50 % to osoby powyżej 40. roku życia).

W nowym rozporządzeniu w sprawie EIO dopuszcza się również możliwość utworzenia **podmiotu prawnego** odpowiedzialnego za zarządzanie EIO; tylko dwóch organizatorów zgłosiło jednak, że zdecydowało się to zrobić – wspomniani organizatorzy uznali wprowadzenie możliwości utworzenia podmiotu prawnego za zasadniczo przydatne. Organizatorzy, którzy nie skorzystali z tej możliwości, wskazywali następujące powody: obciążenia administracyjne, powiązane koszty i opóźnienia proceduralne przy tworzenia takich podmiotów prawnych.

3.3. Etap rejestracji

Od chwili rozpoczęcia stosowania zmienionych przepisów Komisja otrzymała **40** wniosków o rejestrację EIO. W okresie sprawozdawczym Komisja zarejestrowała **37** EIO zgodnie z art. 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EIO, m.in. dzięki dwuetapowej procedurze⁽²³⁾ umożliwiającej

⁽²¹⁾ 12 spośród 16 respondentów, którzy wzięli udział w ankiecie.

⁽²²⁾ Informacje na temat wszystkich państw członkowskich przedstawiono na wykresie 4 w załączniku.

⁽²³⁾ Art. 6 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EIO stanowi, że w przypadku spełnienia wszystkich warunków rejestracji EIO z wyjątkiem warunku, zgodnie z którym „żadna z części inicjatywy nie wykracza w sposób oczywisty poza uprawnienia

organizatorom wprowadzanie zmian w inicjatywach, które w przeciwnym wypadku nie mogłyby zostać zarejestrowane, ponieważ (częściowo) wykraczają poza zakres uprawnień Komisji. Procedura ta dowiodła swojej skuteczności, ponieważ doprowadziła w końcowym rozrachunku do pełnego zarejestrowania 8 EIO. Tylko 1 wniosek o rejestrację został ostatecznie odrzucony. Inny wniosek został wycofany przez organizatorów po poddaniu go wstępnej ocenie przez Komisję.

Aby zapewnić sprawny przebieg procesu rejestracji w świetle rygorystycznych terminów wyznaczonych w rozporządzeniu w sprawie EIO, organizatorzy muszą przedstawić wyczerpujące potwierdzające spełnienie wymogów administracyjnych wraz ze swoim wnioskiem o rejestrację.

83 % organizatorów, którzy wzięli udział w ankiecie⁽²⁴⁾ i którzy zostali objęci nowymi przepisami dotyczącymi rejestracji, stwierdziło, że – ogólnie rzecz biorąc – procedura rejestracji EIO przebiegała sprawnie i nie była nadmiernie złożona. Tylko jeden respondent uznał procedurę za bardzo trudną do pomyślnego przeprowadzenia. Większość respondentów⁽²⁵⁾ stwierdziła, że wymogi dotyczące rejestracji EIO są przejrzyste, a proces technicznego przedkładania stosownych dokumentów za pośrednictwem konta organizatora jest łatwy. Choć większość respondentów uznała, że warunki rejestracji są stosunkowo łatwe do spełnienia, w opinii dwóch z nich (17 %) były one relatywnie trudne do spełnienia – dotyczyło to w szczególności wymogów związanych z kontrolami administracyjnymi dotyczącymi miejsca zamieszkania oraz konieczności zagwarantowania, aby żadna część EIO nie wykraczała w sposób oczywisty poza uprawnienia Komisji. Największe wyzwanie na etapie rejestracji, na które zwracali uwagę organizatorzy, było związane z zasobami – czasem i środkami finansowymi.

Organizatorzy, którzy wzięli udział w ankiecie i którzy przeszli dwuetapową procedurę rejestracji, uznali informacje przekazane przez Komisję w pierwotnej ocenie za przejrzyste. Korzystali oni z wytycznych udzielanych przez forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej, które wielu z nich uznało za nieodzowne dla pomyślnego zarejestrowania ich EIO. Tylko w przypadku odmowy rejestracji EIO jej przedstawiciel poinformował, że uzasadnienie odmowy rejestracji inicjatywy nie było w pełni jasne⁽²⁶⁾.

Komisji w zakresie przedkładania wniosku dotyczącego aktu prawnego Unii w celu wprowadzenia w życie Traktatów” (art. 6 ust. 3 akapit pierwszy lic. c)), Komisja musi poinformować organizatorów o wyniku przeprowadzonej przez siebie oceny w tym zakresie. Organizatorzy mogą wprowadzić zmiany w swojej inicjatywie w celu uwzględnienia wyników oceny przeprowadzonej przez Komisję, zachować inicjatywę w niezmienionej formie albo ją wycofać. Organizatorzy muszą poinformować Komisję o swoim wyborze i, w stosownych przypadkach, przedłożyć zmiany w pierwotnej inicjatywie.

⁽²⁴⁾ 10 spośród 12 odpowiedzi było związane z inicjatywami zarejestrowanymi po 1 stycznia 2020 r.

⁽²⁵⁾ 10 spośród 12 odpowiedzi było związane z inicjatywami zarejestrowanymi po 1 stycznia 2020 r.

⁽²⁶⁾ Forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej może wspierać organizatorów na etapie rejestracji poprzez udzielanie im porad prawnych, w szczególności w kwestiach dotyczących uprawnień Komisji w zakresie przyjmowania aktów prawnych. Jeżeli chodzi o jedyną EIO, której odmówiono rejestracji, jej organizatorzy nie korzystali z usług forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej, mimo że byli do tego zachęceni.

3.4. Etap zbierania deklaracji

1 stycznia 2020 r. 16 EIO zarejestrowanych na podstawie pierwszego rozporządzenia w sprawie EIO w dalszym ciągu było na etapie zbierania deklaracji. Kolejne 33 EIO zarejestrowane na podstawie zmienionego rozporządzenia w sprawie EIO rozpoczęły etap zbierania deklaracji w okresie sprawozdawczym. W tabeli 3 przedstawiono zestawienie EIO znajdujących się na etapie zbierania deklaracji.

W okresie sprawozdawczym rekordowa liczba **pięciu EIO** zebrała ponad 1 mln deklaracji poparcia, przy czym trzy z nich zostały zarejestrowane na podstawie drugiego rozporządzenia w sprawie EIO. Trzy z pięciu zrealizowanych z powodzeniem inicjatyw skorzystało ze środków tymczasowych wprowadzonych w związku z pandemią COVID-19. Szereg EIO, którym nie udało się osiągnąć progu 1 mln deklaracji poparcia, zebrało ponadto znaczną liczbę takich deklaracji, zwiększając tym samym swoją widoczność i inicjując debatę na szczeblu UE lub w określonych państwach członkowskich⁽²⁷⁾. Jednocześnie 13 EIO zebrało niewielką liczbę podpisów (mniej niż 10 000). Może to wynikać z kilku przyczyn, które mogą się wzajemnie wzmacniać, m.in. atrakcyjności społecznej i charakteru danego zagadnienia; poziomu przygotowania do kampanii zbierania deklaracji poparcia oraz sposobu zarządzania tą kampanią, a także determinacji i zaangażowania, jakimi organizatorzy EIO muszą wykazywać się w dłuższej perspektywie czasowej. Niektórzy organizatorzy wspomnieli, że EIO, które nie dysponują wsparciem podmiotów takich jak NGO lub przedsiębiorstwa, borykają się z trudnościami w zebraniu znaczącej liczby podpisów.

Tabela 3: zestawienie EIO znajdujących się na etapie zbierania deklaracji⁽²⁸⁾ (listopad 2023 r.)

EIO, które zebrały ponad 1 mln ważnych deklaracji poparcia od 1 stycznia 2020 r.	5
EIO wycofane lub zamknięte z uwagi na niedostateczne wsparcie, w podziale na liczbę zebranych deklaracji poparcia	29
- <i>Co najmniej 1 mln podpisów</i>	1 ⁽²⁹⁾
- <i>500 000–999 999 podpisów</i>	1
- <i>250 000–499 999 podpisów</i>	4

⁽²⁷⁾ EIO „Świat bez rzeźni” zebrała ponad 850 000 deklaracji poparcia. Cztery inne EIO („Wprowadzenie bezwarunkowych dochodów podstawowych w całej UE”, „Zakaz reklamy paliw kopalnych oraz powiązanego sponsoringu”, „Zapewnienie zgodności wspólnej polityki handlowej z traktatami UE oraz z prawem międzynarodowym” oraz „Prawo do terapii”) zebrały od 250 000 do 300 000 deklaracji poparcia.

⁽²⁸⁾ Na podstawie informacji przekazanych przez organizatorów EIO lub podanych do wiadomości publicznej; nie wszystkie EIO zarejestrowane na podstawie pierwszego rozporządzenia w sprawie EIO przekazały informacje na temat liczby zebranych deklaracji poparcia, ponieważ nie ustanowiono żadnego wymogu prawnego w tym zakresie.

⁽²⁹⁾ W przypadku EIO „Wiem, co jem!” w następstwie przeprowadzonej przez państwo członkowskie weryfikacji deklaracji poparcia stwierdzono, że stosowne progi nie zostały osiągnięte.

- 100 000–249 999 podpisów	1
- 50 000–99 999 podpisów	5
- 10 000–49 999 podpisów	4
- 5 000–9 999 podpisów	4
- Poniżej 5 000 podpisów	9
Zbieranie deklaracji w toku	10
EIO mają dopiero zacząć zbieranie deklaracji	4

Ogólnie rzecz biorąc, od 2020 r. zebrano ponad 9 mln deklaracji poparcia. Ponad 90 % podpisów zebrano przez internet, natomiast pozostałą część uzyskano w formie papierowej.

Organizatorzy, którzy wzięli udział w ankiecie, poinformowali, że byli zasadniczo zadowoleni ze skuteczności procedur i narzędzi dostępnych na etapie zbierania podpisów. Większość respondentów reprezentujących EIO zarejestrowane na podstawie drugiego rozporządzenia w sprawie EIO uznało wyznaczenie okresu sześciu miesięcy od zakończenia procesu rejestracji⁽³⁰⁾ na przygotowanie się do zbierania podpisów za dobre rozwiązanie.

Respondenci, którzy wzięli udział w ankiecie, stwierdzili, że następujące czynniki wspomagające ułatwiły im zbieranie podpisów: wsparcie ze strony NGO; korzystanie z dużych platform służących do zbierania podpisów (np. Avaaz, WeMove i Campact); korzystanie ze wsparcia influencerów oraz promocja w różnych mediach na szczeblu krajowym i unijnym.

Organizatorzy, którzy wzięli udział w ankiecie, wskazywali, że na etapie zbierania deklaracji borykali się najczęściej z następującymi wyzwaniami: niechęć obywateli do przekazywania wymaganych danych osobowych; brak wiedzy obywateli na temat EIO; brak gotowości poświęcenia EIO niezbędnej ilości czasu; przyciągnięcie zainteresowania mediów oraz znalezienie partnerów zainteresowanych propagowaniem EIO w co najmniej siedmiu państwach członkowskich.

3.4.1. Systemy zbierania deklaracji online

Zgodnie z art. 11 drugiego rozporządzenia w sprawie EIO organizatorzy EIO zarejestrowanych między 1 stycznia 2020 r. a 31 grudnia 2022 r. mogli korzystać z centralnego systemu zbierania deklaracji online albo z innego systemu zbierania deklaracji online. W okresie, w którym dokonanie takiego wyboru było wciąż możliwe, **20 EIO** wybrało **centralny system zbierania deklaracji online**, natomiast **sześć zdecydowało się skorzystać z oprogramowania OpenECI** oferowanego przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

⁽³⁰⁾ Zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EIO organizatorzy mogą wybrać datę rozpoczęcia okresu zbierania deklaracji. Data ta nie może przypadać później niż sześć miesięcy od daty rejestracji EIO.

Spośród pięciu EIO, które zebrały ponad 1 mln deklaracji poparcia w tym okresie, trzy korzystały z centralnego systemu zbierania deklaracji online⁽³¹⁾, a dwie z systemu OpenECI⁽³²⁾.

Większość organizatorów, którzy wzięli udział w ankiecie⁽³³⁾, poinformowało, że jest zasadniczo zadowolona z wybranego przez siebie systemu, choć kilku innych⁽³⁴⁾ zgłosiło niższy poziom zadowolenia.

3.4.2. Centralny system zbierania deklaracji online

Zgodnie z art. 10 ust. 1 drugiego rozporządzenia w sprawie EIO Komisja opracowała centralny system zbierania deklaracji online, który został uruchomiony 1 stycznia 2020 r. Ten nowy, w pełni rozwinięty system zastąpił rozwiązanie oferowane przez Komisję przed 2020 r., które obejmowało oprogramowanie połączone z umową dotyczącą usług hostingu zapewniające możliwość bezpiecznego przechowywania danych na serwerach Komisji. Organizatorzy EIO mogą korzystać z nowego systemu, który jest **dostępny we wszystkich językach UE, nieodpłatnie**. Jest to przyjazny dla użytkownika system pod klucz, w ramach którego szyfruje się dane osobowe po ich zebraniu i wprowadzeniu do systemu – organizatorzy EIO muszą jedynie poinformować Komisję o zamiarze skorzystania z systemu na 10 dni roboczych przed przystąpieniem do zbierania deklaracji (art. 10 ust. 3) oraz podpisać umowę z Komisją dotyczącą wspólnej odpowiedzialności za ochronę danych⁽³⁵⁾. **Uzyskanie jakichkolwiek dodatkowych zezwoleń nie jest konieczne**, ponieważ system spełnia już wszystkie wymogi techniczne oraz wszystkie wymogi w zakresie bezpieczeństwa. Zgodnie z art. 18 ust. 2 organizatorzy EIO mogą również korzystać z systemu do gromadzenia **adresów e-mail sygnatariuszy**, co zapewnia im możliwość informowania osób wchodzących w skład utworzonej przez nich sieci o postępach w realizacji ich EIO. System jest w pełni dostępny dla osób z niepełnosprawnościami (zgodnie z art. 2 ust. 2 i art. 10 ust. 1).

Zgodnie z pierwszym rozporządzeniem w sprawie EIO organizatorzy EIO ponosili pełną odpowiedzialność za przekazywanie państwom członkowskim deklaracji poparcia do weryfikacji. Zgodnie ze zmienionym rozporządzeniem w sprawie EIO w celu zapewnienia bezpieczeństwa danych osobowych obywateli w ramach całego cyklu EIO (od zebrania deklaracji do przekazania ich państwom członkowskim) Komisja opracowała **usługę wymiany plików**, która dzięki stosowaniu pełnego szyfrowania transmisji ułatwia bezpieczne przekazywanie deklaracji poparcia zebranych online za pośrednictwem centralnego systemu zbierania deklaracji online organom państw członkowskich do weryfikacji. Z aplikacji tej

⁽³¹⁾ EIO „Polityka spójności”, „Nie dla obcinania płetw rekinom” i „Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt”.

⁽³²⁾ EIO „Ratujmy pszczoły i rolników!” i „Europa wolna od futer”.

⁽³³⁾ Czterech spośród sześciu respondentów, którzy korzystali z centralnego systemu zbierania deklaracji online i czterech spośród siedmiu respondentów, którzy korzystali z indywidualnego systemu zbierania deklaracji online.

⁽³⁴⁾ Dwóch spośród sześciu respondentów, którzy korzystali z centralnego systemu zbierania deklaracji online i trzech spośród siedmiu respondentów, którzy korzystali z indywidualnego systemu zbierania deklaracji online.

⁽³⁵⁾ Zgodnie z porozumieniem o współadministrowaniu Komisja jest odpowiedzialna za dane osobowe gromadzone online za pośrednictwem centralnego systemu zbierania deklaracji online, natomiast organizatorzy EIO odpowiadają wyłącznie za ochronę danych osobowych gromadzonych w formie papierowej.

można korzystać również do przekazywania skanów deklaracji w formie papierowej. Choć w zmienionych przepisach nie ustanowiono żadnego wymogu w tym zakresie, Komisja i państwa członkowskie uzgodniły, że narzędzie to będzie mogło być również wykorzystywane przez EIO, które zostały zarejestrowane na podstawie wcześniejszych przepisów, lub przez EIO korzystające z indywidualnych systemów⁽³⁶⁾. Komisja przygotowała kompleksowe wytyczne i przeprowadziła szeroko zakrojone testy z udziałem państw członkowskich dotyczące korzystania z usługi wymiany plików oraz powiązanej z tą usługą kwestii zarządzania kluczami prywatnymi i publicznymi. Komisja zorganizowała również sesje z udziałem organizatorów, aby wesprzeć ich w procesie szyfrowania i przesyłania deklaracji poparcia, które nie zostały zgromadzone za pośrednictwem centralnego systemu zbierania deklaracji online.

Wysoki poziom bezpieczeństwa systemu zbierania deklaracji zapewnia bezpieczne szyfrowanie i przetwarzanie danych osobowych obywateli od chwili ich wprowadzenia do systemu do chwili ich dostarczenia organom państw członkowskich do weryfikacji. Komisja udziela informacji i organizuje szkolenia w zakresie korzystania z centralnego systemu zbierania deklaracji online (w formie webinarów, internetowych przewodników i materiałów wideo). Zgodnie z art. 10 ust. 5 rozporządzenia w sprawie EIO Komisja konsultuje się ponadto regularnie z użytkownikami i zainteresowanymi stronami w sprawie dalszego usprawnienia tego systemu.

Wśród najważniejszych usprawnień wprowadzonych w centralnym systemie zbierania deklaracji online od 2020 r. należy wymienić:

- **bezpieczeństwo** – system zapewnia pełne szyfrowanie transmisji danych osobowych na wszystkich etapach ich przetwarzania; ogólnie rzecz biorąc, zabezpieczenia są regularnie aktualizowane zgodnie z przepisami, normami i wytycznymi opracowywanymi na podstawie [decyzji Komisji \(UE, Euratom\) 2017/46](#) w sprawie bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych w Komisji Europejskiej⁽³⁷⁾;
- poprawę jakości danych zbieranych od obywateli **w następstwie wdrożenia przepisów dotyczących formatowania i „sumy kontrolnej”** dla dokumentów tożsamości w 18 państwach członkowskich, które wymagają podania numeru dokumentu tożsamości w formularzach deklaracji poparcia, co z kolei przekłada się na zmniejszenie ryzyka odrzucenia deklaracji poparcia i usprawnienie procesu weryfikacji przez państwa członkowskie;
- **integracje identyfikacji elektronicznej** – od chwili rozpoczęcia stosowania zmienionych przepisów krajowe systemy identyfikacji elektronicznej zostały zintegrowane z centralnym systemem zbierania deklaracji online w 16 państwach członkowskich, zapewniając obywatelom możliwość składania podpisów bez konieczności ręcznego wprowadzania ich danych osobowych. Rozwiązanie to nie było dostępne w przypadku indywidualnych systemów zbierania deklaracji online;

⁽³⁶⁾ Z narzędzia tego skorzystały dwie EIO zarejestrowane na podstawie pierwszego rozporządzenia w sprawie EIO: „Ratujmy pszczoły i rolników” oraz „Koniec Epoki Klatkowej”.

⁽³⁷⁾ Dz.U. L 006 z 11.1.2017, s. 40.

- **zwiększenie użyteczności** w następstwie zorganizowania konsultacji z zainteresowanymi stronami oraz przeprowadzenia badania poświęconego użyteczności i dostępności; wprowadzono w szczególności dalsze usprawnienia w wersji centralnego systemu zbierania deklaracji online na urządzenia mobilne, ułatwiając obywatelom składanie podpisów za pośrednictwem ich urządzeń mobilnych;
- **możliwość spersonalizowania strony przeznaczonej na złożenie podpisu** – organizatorzy mogą zdecydować, jakie informacje mają być wyświetlane na stronie przeznaczonej na złożenie podpisu (ich logo, pasek postępów przedstawiający aktualizowane w czasie rzeczywistym informacje na temat deklaracji poparcia zebranych online, mapę wskazującą progi, jakie osiągnięto w poszczególnych państwach członkowskich, informacje o postępach w poszczególnych państwach członkowskich oraz informacje o osobach, które niedawno poparły inicjatywę – w tym informacje na temat państwa członkowskiego, z którego pochodzą te osoby, i daty udzielenia poparcia);
- **przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony danych** – specjalny moduł administratora danych umożliwia Komisji wypełnianie jej obowiązków jako administratora danych przewidzianych w [rozporządzeniu \(UE\) 2018/1725](#) w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje Unii⁽³⁸⁾ oraz szybkie i skuteczne rozpatrywanie wniosków osób, których dane dotyczą;
- świadczenie usług w zakresie analityki internetowej na rzecz organizatorów (dane dotyczące ruchu na stronie ich inicjatywy) oraz przekazywanie im innych istotnych **danych statystycznych** na temat stosownych inicjatyw umożliwiających im ocenie efektywności prowadzonych przez siebie kampanii.

Obywatele, którzy korzystali z centralnego systemu zbierania deklaracji online, zgłaszali wysoki poziom zadowolenia z tego systemu: ponad 93 % respondentów, którzy wzięli udział w ankiecie wyjściowej, stwierdziło, że udzielenie wsparcia EIO przy wykorzystaniu systemu było łatwe lub bardzo łatwe; zdecydowana większość respondentów wysoko oceniła przejrzystość informacji wyjaśniających, w jaki sposób złożyć podpis udzielający poparcia EIO za pośrednictwem systemu; większość respondentów miała ponadto pewność co do bezpieczeństwa danych osobowych przekazywanych za pośrednictwem systemu. Około 8 % użytkowników, którzy wzięli udział w ankiecie wyjściowej, zgłosiło, że cierpi na określony rodzaj niepełnosprawności, przy czym ich ogólny poziom zadowolenia z funkcjonowania systemu był również wysoki (średnio 8 na 10 punktów).

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

3.4.3. Korzystanie z identyfikacji elektronicznej (art. 10 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EIO)

Jedną z najważniejszych funkcji centralnego systemu zbierania deklaracji online jest możliwość zintegrowania znanych obywatelom krajowych narzędzi w zakresie identyfikacji elektronicznej z tym systemem, ograniczając tym samym ryzyko popełnienia błędów przy kodowaniu danych osobowych. Państwa członkowskie muszą zapewnić swoim obywatelom możliwość udzielania poparcia EIO przez internet z wykorzystaniem notyfikowanych środków identyfikacji elektronicznej lub podpisu elektronicznego w rozumieniu [rozporządzenia \(UE\) nr 910/2014](#) (rozporządzenie eIDAS)⁽³⁹⁾.

Proces integracji krajowych systemów identyfikacji elektronicznej z centralnym systemem zbierania deklaracji online zakończył się już w 16 państwach członkowskich. Kolejne 5 państw członkowskich jest obecnie w trakcie udostępniania swoich krajowych systemów identyfikacji elektronicznej zgodnie z rozporządzeniem eIDAS (BG, DK, FR, PL i SI), co stanowi pierwszy krok na drodze do zintegrowania tych systemów z systemem zbierania deklaracji online Komisji.

Tabela 4: aktualna sytuacja w kwestii integrowania systemów identyfikacji elektronicznej z centralnym systemem zbierania deklaracji online (listopad 2023 r.)

Identyfikacja elektroniczna zapewniona	BE, CZ, DE, EE, ES, HR, IT, LV, LT, LU, MT, NL, AT, PT, SK, SE
Integracja w toku	BG, DK, FR, PL, SI
Brak identyfikacji elektronicznej	IE, EL, CY, HU, RO, FI

Zarówno organizatorzy EIO, jak i obywatele podkreślali w odpowiedziach udzielanych na pytania w odpowiednich ankietach, że uważają za istotne zapewnienie możliwości stosowania nowych rozwiązań w zakresie identyfikacji elektronicznej takich jak e-identyfikacja i podpis elektroniczny do udzielania poparcia EIO.

Choć odsetek podpisów zbieranych za pośrednictwem identyfikacji elektronicznej jest wciąż znikomy (2 % łącznej liczby podpisów zebranych za pośrednictwem centralnego systemu zbierania deklaracji online od 2020 r.), można zaobserwować jego wzrost (5 % w 2023 r.) w miarę udostępniania tych środków obywatelom przez kolejne państwa członkowskie. Proponowane wprowadzenie europejskich portfeli tożsamości cyfrowej⁽⁴⁰⁾ ma na celu

⁽³⁹⁾ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 910/2014](#) z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 73).

⁽⁴⁰⁾ [Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie \(UE\) nr 910/2014 w odniesieniu do ustanowienia europejskich ram tożsamości cyfrowej](#), COM(2021) 281 final.

przyspieszenie procesu przyjmowania takich technologii we wszystkich państwach członkowskich, a tym samym zwiększenie zaangażowania obywatelskiego i społecznego obywateli. W ramach grupy ekspertów ds. EIO Komisja zachęca również państwa członkowskie do regularnej sprawozdawczości w zakresie ich postępów we wdrażaniu środków identyfikacji elektronicznej.

3.4.4. Certyfikacja indywidualnych systemów zbierania deklaracji online

Organ niemiecki⁽⁴¹⁾ certyfikował indywidualne systemy zbierania deklaracji online dla sześciu EIO, które zostały zarejestrowane po 1 stycznia 2020 r. i które korzystały z takich systemów. W przekazanych informacjach zwrotnych organ niemiecki wyraził pogląd, że termin jednego miesiąca na dokonanie certyfikacji tych systemów jest zbyt krótki. Organ ten podkreślił również, że – w porównaniu z centralnym systemem zbierania deklaracji online – certyfikacja indywidualnych systemów zbierania deklaracji wiąże się z koniecznością podjęcia nieproporcjonalnie dużych wysiłków przez wszystkie państwa członkowskie, ponieważ każde z nich musi przeprowadzić procedury i zainwestować zasoby niezbędne do dokonania certyfikacji w wyznaczonym terminie. W przekazanych informacjach zwrotnych Niemcy ponowiły swoje poparcie dla odejścia od stosowania tych systemów do 31 grudnia 2022 r. zgodnie z art. 11 ust. 7 rozporządzenia w sprawie EIO.

Organizatorzy EIO, którzy wzięli udział w ankiecie internetowej, stwierdzili, że spełnienie specyfikacji technicznych wymaganych do certyfikowania ich indywidualnego systemu zbierania deklaracji online oraz do uzyskania certyfikacji od organów krajowych było stosunkowo trudne.

3.4.5. Analiza możliwości ponownego umożliwienia organizatorom korzystania z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online

W rezolucji w sprawie wdrożenia rozporządzeń dotyczących EIO⁽⁴²⁾ Parlament Europejski wezwał Komisję do przeanalizowania możliwości ponownego umożliwienia organizatorom korzystania z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online. Aby przeanalizować tę możliwość, Komisja zbadła trzy obszary.

(i) Korzystanie z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online

W toku negocjacji prowadzących do przyjęcia drugiego rozporządzenia w sprawie EIO współprawodawcy podjęli decyzję o odejściu od korzystania z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online do końca 2022 r. W okresie od stycznia 2020 r. do grudnia 2022 r. (kiedy organizatorzy nadal dysponowali swobodą wyboru w tym zakresie) sześć spośród 26 zarejestrowanych EIO (23 %) zdecydowało się skorzystać z systemu OpenECI. W ostatnim roku, w którym można było dokonywać wyboru systemu (tj. w 2022 r.), organizatorzy zaledwie

⁽⁴¹⁾ [BSI – Erteilte Bescheinigungen über die Übereinstimmung individueller Online-Sammelsysteme mit der Verordnung \(EU\) 2019/788 \(bund.de\)](#).

⁽⁴²⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie wdrożenia rozporządzeń dotyczących europejskiej inicjatywy obywatelskiej (2022/2206/INI), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0230_PL.html.

dwóch spośród 10 zarejestrowanych EIO zdecydowali się skorzystać z indywidualnego systemu zbierania deklaracji online. Powyższe dane liczbowe wyraźnie wskazują, że **zapotrzebowanie na system alternatywny w stosunku do systemu centralnego jest stosunkowo ograniczone**. Korzystanie z takich systemów wiąże się również z szeregiem wyzwań i obciążeń administracyjnych zarówno dla państw członkowskich⁽⁴³⁾, jak i dla organizatorów EIO.

(ii) Obciążenie dla organizatorów EIO

Korzystanie z indywidualnego systemu zbierania deklaracji online nakłada na organizatorów EIO obowiązek pokrycia dodatkowych kosztów związanych z rozwijaniem tego systemu, zarządzaniem nim i jego certyfikacją⁽⁴⁴⁾ w porównaniu z centralnym systemem zbierania deklaracji online będącym bezpłatnym systemem pod klucz. Organizatorzy EIO są również jedynymi administratorami danych osobowych gromadzonych za pośrednictwem indywidualnych systemów zbierania deklaracji online. W przypadku centralnego systemu zbierania deklaracji online ta odpowiedzialność spoczywa niemal wyłącznie na Komisji, której powierzono zadanie zarządzania tym systemem.

Jakiegolwiek ponowne umożliwienie korzystania z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online wiązałoby się z nałożeniem **dodatkowych obciążeń na organizatorów EIO służących zapewnieniu zgodności z obowiązującymi specyfikacjami technicznymi**, ponieważ systemy te musiałyby być regularnie kontrolowane, aby zagwarantować przestrzeganie stosownych specyfikacji przez cały okres zbierania deklaracji.

Komisja przeanalizowała konkretne potrzeby przedstawiane przez organizatorów EIO, które mogą oni zaspokoić dzięki korzystaniu z alternatywnych systemów. Najczęściej wymienianym powodem wyboru tych systemów jest możliwość ich wbudowywania w strony internetowe prowadzone przez osoby trzecie, co pozwala zbierać podpisy za pośrednictwem różnych punktów wejścia. Dlatego też Komisja zleciła zespołowi badawczemu ds. IT⁽⁴⁵⁾ zbadanie dostępności rozwiązań umożliwiających wbudowywanie centralnego systemu zbierania deklaracji online, które Komisja mogłaby zaoferować organizatorom EIO i które zapewniają bezpieczeństwo i ochronę danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EIO, a także oszacowanie skutków operacyjnych takich rozwiązań i ich wpływu na budżet. Badanie wykazało, że zdecentralizowane zbieranie deklaracji poparcia za pośrednictwem różnych stron internetowych zarządzanych przez nieznane osoby trzecie wiąże się z poważnym ryzykiem dla bezpieczeństwa i ochrony danych. W przypadkach, w których organizatorzy EIO zgłosili, że wbudowali indywidualny system zbierania deklaracji online na różnych stronach internetowych, instytucje certyfikujące poinformowały, że nie zostały powiadomione o wprowadzeniu tego rodzaju istotnych zmian w certyfikowanym systemie. Przekazanie im

⁽⁴³⁾ Zob. również sekcja 3.4.4 powyżej.

⁽⁴⁴⁾ Procedura certyfikacji przewidziana w art. 11 rozporządzenia w sprawie EIO służy zagwarantowaniu zgodności indywidualnych systemów zbierania deklaracji online ze specyfikacjami technicznymi ustanowionymi w [rozporządzeniu wykonawczym Komisji \(UE\) 2019/1799](#) z dnia 22 października 2019 r. (Dz.U. L 274 z 28.10.2019, s. 3).

⁽⁴⁵⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/sites/default/files/2023-11/Study%20on%20Technical%20Solutions%20for%20Organisers%20of%20European%20Citizens%20Initiatives.pdf>

takiego powiadomienia pozwoliłoby im ocenić, czy po wprowadzeniu tego rodzaju zmian system (nadal) spełnia specyfikacje techniczne ustanowione w [rozporządzeniu wykonawczym Komisji \(UE\) 2019/1799](#)⁽⁴⁶⁾, w tym wymogi w zakresie bezpieczeństwa i ochrony danych.

W świetle ustaleń zewnętrznych ekspertów ponowne umożliwienie korzystania z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online oznaczałoby konieczność objęcia certyfikacją wszelkich stron internetowych, w które „wbudowano” się te systemy, przy jednoczesnym dalszym stosowaniu mechanizmu przeprowadzania regularnych kontroli służących potwierdzeniu zgodności stosownych stron internetowych powiązanych z kampanią przez cały okres zbierania deklaracji. Wiązałoby się to z dodatkowymi kosztami i obciążeniami dla organizatorów EIO⁽⁴⁷⁾.

(iii) Obciążenie dla państw członkowskich

Indywidualne systemy zbierania deklaracji online muszą zostać certyfikowane przez właściwe organy w państwach członkowskich, w których przechowuje się dane. W ramach przeprowadzonej niedawno reformy we wniosku Komisji zachowano możliwość korzystania przez organizatorów EIO z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online. Współprawodawcy usunęli jednak ten przepis z wniosku w toku negocjacji legislacyjnych. W rezultacie indywidualne systemy zbierania deklaracji online zostały wycofane – mogły z nich korzystać wyłącznie EIO zarejestrowane przed 1 stycznia 2023 r. **Ponowne umożliwienie korzystania z tych systemów wiązałoby się z ponownym nałożeniem na państwa członkowskie obowiązku ich certyfikowania.** We wspomnianym powyżej badaniu zewnętrznym stwierdzono, że najskuteczniejszym sposobem kontrolowania ryzyka w zakresie bezpieczeństwa i ochrony danych związanego ze zdecentralizowaną metodą zbierania podpisów byłoby ustanowienie nowego mechanizmu certyfikacyjnego/kontrolnego i przyjęcie zestawu wymogów technicznych porównywalnych z wcześniejszymi wymogami mającymi zastosowanie do takich indywidualnych systemów zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2019/1799 (przy czym te nowe wymogi byłyby bardziej rygorystyczne). W badaniu oszacowano również, że stopień złożoności kontroli i powiązane z nimi koszty mogłyby stanowić nadmierne obciążenie dla organów krajowych⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴⁶⁾ [Rozporządzenie wykonawcze Komisji \(UE\) 2019/1799](#) z dnia 22 października 2019 r. ustanawiające specyfikacje techniczne w odniesieniu do indywidualnych systemów zbierania deklaracji online zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 274 z 28.10.2019, s. 3).

⁽⁴⁷⁾ Wysokość kosztów wdrożenia i utrzymania ponoszonych przez organizatorów EIO różni się w zależności od charakteru możliwego do wbudowania rozwiązania przedstawionego w sprawozdaniu sporządzonym przez zewnętrznych ekspertów. W przypadku konieczności skorzystania z zewnętrznej wiedzy eksperckiej przez organizatorów EIO koszt najprostszego rozwiązania wynosiłby średnio 9 650 EUR z tytułu jednorazowego wdrożenia i kolejne 6 500 EUR w postaci kosztów utrzymania ponoszonych każdego roku. Koszty te obliczono przy założeniu wbudowania systemu w trzy strony internetowe (zgodnie z zaleceniami przedstawionymi w badaniu zewnętrznym jest to maksymalna liczba stron internetowych, biorąc pod uwagę poważne ryzyko dla bezpieczeństwa i ochrony danych, z jakim wiąże się korzystanie z tego rozwiązania). Oczekuje się, że koszty utrzymania będą zwiększały się liniowo w przypadku wbudowania rozwiązania w więcej niż trzy strony internetowe. Przedstawione dane liczbowe nie uwzględniają kosztów rozwoju ani kosztów utrzymania, które mają zostać pokryte przez Komisję, jak również kosztów certyfikacji i kontroli ponoszonych przez państwa członkowskie przez cały okres zbierania deklaracji.

⁽⁴⁸⁾ W badaniu zewnętrznym oszacowano, że początkowy, jednorazowy koszt certyfikacji każdego możliwego do wbudowania rozwiązania przed rozpoczęciem zbierania deklaracji poparcia wynosi 10 000 EUR. W badaniu zalecono

Zważywszy na wpływ, jaki ponowne umożliwienie korzystania z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online wywarłoby na państwa członkowskie, Komisja zasięgnęła opinii organów krajowych reprezentowanych w ramach grupy ekspertów ds. EIO. Z przekazanych przez nich informacji zwrotnych wynika, że stanowiska państw członkowskich nie zmieniły się od czasu przeprowadzenia negocjacji legislacyjnych dotyczących drugiego rozporządzenia w sprawie EIO. Przeważał w nich pogląd, zgodnie z którym wprowadzenie centralnego systemu zbierania deklaracji online stanowiło pozytywną zmianę, ponieważ zapewnia bezpieczeństwo danych i możliwość ich bezpiecznego przenoszenia, a także przyspiesza proces weryfikacji. System ten mógłby zostać dodatkowo udoskonalony z myślą o potrzebach, jakie mogą pojawić się w przyszłości. Szereg państw członkowskich odnotowało, że ponowne umożliwienie korzystania z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online byłoby nieefektywne i kosztowne, ponieważ każde państwo członkowskie musiałoby zapewnić całoroczną dostępność zasobów wymaganych do dokonania certyfikacji tych systemów w wyznaczonym terminie. Niektóre państwa członkowskie stwierdziły również, że proces weryfikacji deklaracji poparcia zbieranych za pośrednictwem indywidualnego systemu zbierania deklaracji online jest bardziej złożony i czasochłonny z uwagi na potencjalnie zróżnicowaną jakość gromadzonych danych. Dokonywanie certyfikacji przez państwa członkowskie wiązałoby się również z ryzykiem niejednolitego wdrażania.

Ocena dokonana przez Komisję

Po oceniu trzech opisanych powyżej obszarów i biorąc pod uwagę: (i) poważne ryzyko dla bezpieczeństwa i ochrony danych wiążące się z korzystaniem z jakiegokolwiek zdecentralizowanego rozwiązania do zbierania deklaracji poparcia online; (ii) potencjalnie znaczne obciążenia i powiązane koszty dla organizatorów EIO i organów administracji krajowej związane z zapewnieniem zgodności z rygorystycznymi przepisami w zakresie bezpieczeństwa i ochrony danych i (iii) dostępność centralnego systemu gwarantującego wysokie poziomy bezpieczeństwa i ochrony danych, **Komisja stwierdziła, że ponowne umożliwienie korzystania z indywidualnych systemów zbierania deklaracji online nie jest odpowiednim rozwiązaniem**, ponieważ byłoby sprzeczne z celem polegającym na zwiększeniu dostępności EIO i zmniejszeniu wiążących się z nimi obciążeń.

3.5. Etap weryfikacji

Od 1 stycznia 2020 r. siedem EIO przeszło procedurę weryfikacji zobowiązującą organy krajowe do poświadczenia ważności deklaracji poparcia zebranych od ich obywateli: „Koniec Epoki Klatkowej”⁽⁴⁹⁾, „Wiem, co jem! Cała prawda na talerzu”^{*}, „Polityka spójności”^{*},

również, aby w ramach dwunastomiesięcznego procesu zbierania deklaracji krajowe instytucje certyfikujące poddawały strony internetowe organizatorów i możliwe do wbudowania rozwiązania kontroli w odstępach czteromiesięcznych. Koszty szacuje się na 3 250 EUR za jednorazową kontrolę jednej strony internetowej (przy założeniu, że jest ona przeprowadzana przez przedsiębiorstwo prywatne). W przypadku rozwiązania bardziej złożonego pod względem technicznym zaleca się przeprowadzenie standardowej kontroli kodu, której koszt będzie opiewał na dodatkowe 6 500 EUR za jednorazową kontrolę jednej strony internetowej.

⁽⁴⁹⁾ * = zarejestrowane na podstawie pierwszego rozporządzenia w sprawie EIO.

„Ratujmy pszczoły i rolników!”*, „Nie dla obcinania płetw rekinom”, „Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt” i „Europa wolna od futer”. Jeżeli chodzi o EIO zarejestrowane na podstawie drugiego rozporządzenia w sprawie EIO, organizatorzy są zobowiązani do przekazania zebranych deklaracji poparcia w terminie trzech miesięcy od zakończenia okresu zbierania deklaracji⁽⁵⁰⁾. Zwiększyło to przewidywalność procesu weryfikacji i umożliwiło organom państw członkowskich lepsze rozplanowanie wykorzystania swoich zasobów na potrzeby zaangażowania się w proces weryfikacji. W przypadku sześciu spośród siedmiu EIO proces weryfikacji zakończył się pomyślnie. Wyniki weryfikacji ujawniły, że EIO „Wiem, co jem!” nie zdołała osiągnąć wymaganych progów w siedmiu państwach członkowskich⁽⁵¹⁾.

Jak przewidziano w art. 12 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EIO, właściwe organy weryfikują deklaracje poparcia zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową. Komisja udziela państwom członkowskim wytycznych dotyczących praktycznych kwestii związanych z wdrażaniem rozporządzenia w sprawie EIO, uwzględniając etap weryfikacji. Państwa członkowskie mogą przyjąć szczegółowe krajowe przepisy wykonawcze, które mogą regulować również przebieg procedury weryfikacji. Takie przepisy są zgłaszane Komisji i publikowane na [stronie internetowej EIO](#)⁽⁵²⁾.

Jeżeli chodzi o metodykę dokonywania weryfikacji, 14 państw członkowskich poinformowało, że przeprowadzało **wyczerpującą kontrolę** wszystkich deklaracji poparcia (BG, CZ, EL, ES, FR, HR, CY, LV, HU, AT, PL, RO, SI i SK), natomiast 11 zgłosiło, że dokonywało weryfikacji przy wykorzystaniu metody **doboru losowego prostego** (BE, DK, DE, EE, IE, IT, LT, LU, PT, FI i SE)⁽⁵³⁾. Jeżeli chodzi o rodzaj rejestru krajowego wykorzystywanego na potrzeby procesu weryfikacji, większość państw członkowskich korzysta z rejestrów ludności (BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IT, CY, LT, LV, LU, HU, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI i SE)⁽⁵⁴⁾, podczas gdy kilka państw członkowskich opiera się w tym celu na spisach wyborców (IE, EL, ES, FR i HR).

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez organy krajowe najczęściej napotykanymi nieprawidłowościami wykrywanymi w toku weryfikacji, które skutkowały unieważnieniem deklaracji poparcia, były w porządku malejącym pod względem częstotliwości występowania: 1) brak danych dotyczących tożsamości lub inne błędy uniemożliwiające organom zidentyfikowanie sygnatariusza; 2) złożenie więcej niż jednej deklaracji poparcia przez tego samego sygnatariusza oraz 3) przedstawienie niespójnych danych osobowych w formularzu (w tym brak niektórych danych w formularzach papierowych). Korzystanie z usługi wymiany plików i zbieranie deklaracji poparcia przez internet usprawniło proces weryfikacji. Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie są zadowolone lub bardzo zadowolone z udostępnionych przez Komisję wytycznych dotyczących systemu wymiany plików. Szereg organów krajowych poinformowało, że proces przebiega sprawniej i jest bardziej znormalizowany w przypadku

⁽⁵⁰⁾ Art. 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EIO.

⁽⁵¹⁾ Organizatorzy EIO bezskutecznie zaskarżyli jedną z decyzji wydanych przez organ krajowy do sądu krajowego.

⁽⁵²⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/how-it-works/implementation-national-level_pl

⁽⁵³⁾ Odpowiednie organy nie przekazały danych dotyczących Niderlandów i Malty.

⁽⁵⁴⁾ Organy portugalskie wybrały opcję „inne rejestry” i wskazały „bazę danych służącą do identyfikacji cywilnej”, którą na potrzeby niniejszego sprawozdania uznano za rejestr ludności.

przekazywania danych bezpośrednio z centralnego systemu zbierania deklaracji online Komisji.

W odpowiedziach na pytania zawarte w ankiecie organizatorzy EIO stwierdzili, że procedura weryfikacji jest zasadniczo skuteczna, przy czym zwrócili uwagę na pewne opóźnienia w przekazywaniu odpowiedzi przez państwa członkowskie.

3.6. Badanie i działania następcze

Od 1 stycznia 2020 r. Komisji przekazano do zbadania **sześć ważnych** EIO⁽⁵⁵⁾, w przypadku których zebrano ponad milion podpisów. Komisja odpowiedziała na pięć z tych inicjatyw; przyjęcie szóstej odpowiedzi zaplanowano na 14 grudnia 2023 r. Wyznaczenie trzymiesięcznego terminu na przedłożenie Komisji zakończonych powodzeniem inicjatyw⁽⁵⁶⁾ zapewniło obywatelom i instytucjom większą pewność, jeżeli chodzi o działania następcze podejmowane w związku z inicjatywami, rozwiązując tym samym powracający problem związany z wdrażaniem pierwszego rozporządzenia w sprawie EIO, na który zwrócono uwagę w sprawozdaniach z 2015 r. i 2018 r.⁽⁵⁷⁾

1) „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie”⁽⁵⁸⁾

W ramach tej EIO wezwano do przyjęcia szeregu aktów prawnych z myślą o poprawie ochrony osób należących do mniejszości narodowych i językowych oraz o wzmocnieniu różnorodności kulturowej i językowej w UE. Organizatorzy przedłożyli Komisji EIO 10 stycznia 2020 r., po zebraniu 1 128 422 ważnych deklaracji poparcia i osiągnięciu wymaganych progów w 11 państwach członkowskich. 5 lutego 2020 r. organizatorzy spotkali się z wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej do spraw wartości i przejrzystości Věrou Jourovou oraz komisarz do spraw innowacji, badań naukowych, kultury, edukacji i młodzieży Mariją Gabriel. 15 października 2020 r., podczas wysłuchania publicznego w Parlamencie Europejskim, organizatorzy przedstawili swoją EIO oraz towarzyszące jej wnioski. EIO była również przedmiotem debaty na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego, która odbyła się 14 grudnia 2020 r. Parlament Europejski wyraził swoje poparcie dla EIO w rezolucji⁽⁵⁹⁾ przyjętej 17 grudnia 2020 r.

Komisja przyjęła odpowiedź na EIO 14 stycznia 2021 r. (komunikat Komisji C(2021) 171⁽⁶⁰⁾). Komisja oceniła osobno każdy z dziewięciu wniosków, biorąc pod uwagę zasady

⁽⁵⁵⁾ Trzy zarejestrowane na podstawie pierwszego rozporządzenia w sprawie EIO i trzy na podstawie drugiego rozporządzenia w sprawie EIO.

⁽⁵⁶⁾ Art. 13 rozporządzenia w sprawie EIO.

⁽⁵⁷⁾ Pierwsze sprawozdanie dotyczące stosowania rozporządzenia (UE) nr 211/2011 w sprawie inicjatywy obywatelskiej, COM(2015) 145 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0145&qid=1703838667292>; drugie sprawozdanie dotyczące stosowania rozporządzenia (UE) nr 211/2011 w sprawie inicjatywy obywatelskiej, COM(2018) 157 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0157>

⁽⁵⁸⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2017/000004_pl

⁽⁵⁹⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0370_PL.html

⁽⁶⁰⁾ Komunikat Komisji w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie”, C(2021) 171 final: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/C\(2021\)171_0/de0000000036104?rendition=false](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/C(2021)171_0/de0000000036104?rendition=false)

pomocniczości i proporcjonalności. Choć nie przedstawiono żadnych wniosków dotyczących kolejnych aktów prawnych, w swojej odpowiedzi Komisja podkreśliła, że pełne wdrożenie już przyjętych przepisów i polityk powinno zapewnić dostęp do kompleksowego zestawu środków służących wspieraniu realizacji celów EIO. Komisja monitoruje wdrażanie odpowiednich inicjatyw i w dalszym ciągu stosuje środki z zakresu polityki w tych obszarach⁽⁶¹⁾.

W kwietniu 2021 r. organizatorzy EIO wnieśli do Sądu skargę o stwierdzenie nieważności komunikatu Komisji C(2021) 171. W [wyroku](#) z dnia 9 listopada 2022 r.⁽⁶²⁾ Sąd oddalił skargę organizatorów EIO. Sąd stwierdził, że Komisja spełniła spoczywający na niej obowiązek uzasadnienia, gdy uznała – w dniu wydania komunikatu – że żaden dodatkowy akt prawny nie był konieczny do osiągnięcia celu, w jakim utworzono EIO, z uwagi na działania już podjęte przez instytucje Unii w dziedzinach objętych EIO i monitorowanie wdrażania tych działań przez Komisję. 21 stycznia 2023 r. organizatorzy EIO zaskarżyli ten wyrok przed Trybunałem Sprawiedliwości (sprawa C-26/23 P).

2) [„Koniec Epoki Klatkowej”](#)⁽⁶³⁾

W ramach tej EIO wezwano do **przejęcia na stosowanie bardziej etycznych i bardziej zrównoważonych systemów rolniczych**, a także do dokonania rewizji obowiązujących unijnych przepisów w zakresie dobrostanu zwierząt. EIO zostało przedłożone Komisji 2 października 2020 r., po zebraniu 1 397 113 ważnych deklaracji poparcia i osiągnięciu wymaganych progów w 18 państwach członkowskich. 30 października 2020 r. organizatorzy EIO spotkali się z wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej do spraw wartości i przejrzystości Věrou Jourovou oraz komisarz do spraw zdrowia i bezpieczeństwa żywności Stellą Kyriakides. 15 kwietnia 2021 r. odbyło się wysłuchanie publiczne w Parlamencie Europejskim. EIO była przedmiotem debaty na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego zorganizowanej 10 czerwca 2021 r. Parlament Europejski wyraził swoje poparcie dla EIO w [rezolucji](#)⁽⁶⁴⁾ przyjętej tego samego dnia.

Komisja przyjęła [odповідź](#)⁽⁶⁵⁾ na EIO 30 czerwca 2021 r. Komisja ogłosiła zamiar przyjęcia do końca 2023 r. wniosku ustawodawczego w sprawie stopniowego znoszenia, a ostatecznie zakazania, stosowania systemów klatkowych w odniesieniu do wszystkich zwierząt wymienionych w EIO, na warunkach, które zostaną określone na podstawie opinii Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz wyników oceny skutków

⁽⁶¹⁾ Aktualne informacje na temat podejmowanych działań następczych są regularnie publikowane na stronie internetowej inicjatywy w rejestrze EIO: https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000004/minority-safepack-one-million-signatures-diversity-europe_pl

⁽⁶²⁾ Wyrok Sądu z dnia 9 listopada 2022 r., Citizens’ Committee of the European Citizens’ Initiative „Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe”/Komisja Europejska, T-158/21, EU:T:2022:696: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX:62021TJ0158>

⁽⁶³⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2018/000004_pl

⁽⁶⁴⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 czerwca 2021 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Skończmy z chowem klatkowym” (2021/2633(RSP): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0295_PL.html

⁽⁶⁵⁾ Komunikat Komisji w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) „End the Cage Age” („Koniec epoki klatkowej”), C(2021) 4747 final: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/C\(2021\)4747_0/090166e5df30600f?rendition=false](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/C(2021)4747_0/090166e5df30600f?rendition=false)

i konsultacji publicznych. Obecnie Komisja uważnie analizuje istotne aspekty, aby zagwarantować, że przejście na chów bezklatkowy wywrze zrównoważony wpływ na sektor rolnictwa i unijne systemy żywnościowe, jak również na bezpieczeństwo żywnościowe. Wstępne wyniki prowadzonej obecnie oceny skutków wskazują, że przejście na systemy chowu bezklatkowego wiąże się z koniecznością dostosowania szeregu parametrów związanych z chowem, takich jak urozmaicenie warunków bytowania zwierząt i zapewnienie im większej ilości przestrzeni, aby zagwarantować poprawę warunków wpływających na ich dobrostan. Należy przeprowadzić dodatkowe konsultacje dotyczące kosztów, odpowiedniego czasu trwania okresu przejściowego oraz stosownych środków kontroli przywózowej. Aby zapewnić właściwą równowagę między dobrostanem zwierząt a skutkami społeczno-ekonomicznymi, stopniowemu odchodzeniu od chowu klatkowego musi towarzyszyć podejmowanie innych działań na rzecz dobrostanu zwierząt na poziomie gospodarstwa. Dlatego też prace przygotowawcze będą kontynuowane m.in. w kontekście strategicznego dialogu na temat przyszłości rolnictwa w UE.

3) „Ratujmy pszczoły i rolników! W kierunku przyjaznego dla pszczół rolnictwa służącego zdrowemu środowisku”⁽⁶⁶⁾

W ramach tej EIO wezwano Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego stopniowego wycofywania pestycydów syntetycznych do 2035 r., przywrócenia różnorodności biologicznej oraz wspierania rolników w okresie przejściowym. Organizatorzy przedłożyli EIO Komisji 7 października 2022 r., po zebraniu 1 054 973 ważnych deklaracji poparcia i osiągnięciu wymaganych progów w 11 państwach członkowskich. 25 listopada 2022 r. organizatorzy EIO spotkali się z wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej do spraw wartości i przejrzystości Věrou Jourovou oraz komisarz do spraw zdrowia i bezpieczeństwa żywności Stellą Kyriakides. 24 stycznia 2023 r. odbyło się wysłuchanie publiczne w Parlamencie Europejskim. EIO była przedmiotem debaty na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego zorganizowanej 16 marca 2023 r., podczas której nie przyjęto jednak żadnej rezolucji. 14 grudnia 2022 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię w sprawie tej EIO⁽⁶⁷⁾.

Komisja przyjęła odповідь⁽⁶⁸⁾ na EIO 5 kwietnia 2023 r. Wyraziła w niej zadowolenie z tytułu utworzenia EIO i potwierdziła jej znaczenie, w szczególności w kontekście powiązanych ze sobą kryzysów spowodowanych zmianą klimatu, zanieczyszczeniem i utratą różnorodności biologicznej. Komisja podkreśliła swój pogląd, zgodnie z którym priorytetem jest zadbanie o to, by wnioski będące obecnie przedmiotem negocjacji współprawodawców były przyjmowane terminowo, a następnie wdrażane, wraz ze skutecznym wdrażaniem wspólnej polityki rolnej.

⁽⁶⁶⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2019/000016_pl

⁽⁶⁷⁾ <https://www.eesc.europa.eu/pl/our-work/opinions-information-reports/opinions/european-citizens-initiative-save-bees-and-farmers>

⁽⁶⁸⁾ Komunikat Komisji w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) „Ratujmy pszczoły i rolników! W kierunku przyjaznego dla pszczół rolnictwa służącego zdrowemu środowisku”, C(2023) 2320 final: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C\(2023\)2320&lang=pl](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2023)2320&lang=pl)

4) „Nie dla obcinania płetw rekinom i handlu nimi”⁽⁶⁹⁾

W ramach tej EIO wezwano Komisję do przedstawienia wniosku mającego na celu „położenie kresu handlowi płetwami rekinów w UE, w tym przywozowi, wywozowi i tranzytowi płetw innych niż płetwy naturalnie połączone z ciałem zwierzęcia”. Organizatorzy przedłożyli Komisji EIO 11 stycznia 2023 r., po zebraniu 1 119 996 ważnych deklaracji poparcia i osiągnięciu wymaganych progów w 15 państwach członkowskich. 6 lutego 2023 r. organizatorzy EIO spotkali się z komisarzem do spraw środowiska, oceanów i rybołówstwa Virginijusem Sinkevičiusem. 27 marca 2023 r. odbyło się wysłuchanie publiczne w Parlamencie Europejskim. EIO była przedmiotem debaty na sesji plenarnej zorganizowanej 11 maja 2023 r., podczas której nie przyjęto jednak żadnej rezolucji.

Komisja przyjęła odповідь⁽⁷⁰⁾ na EIO 5 lipca 2023 r. Wyraziła w niej zadowolenie z tytułu utworzenia EIO i zobowiązała się do przeprowadzenia oceny skutków dotyczącej środowiskowych, społecznych i gospodarczych konsekwencji stosowania polityki „płetw naturalnie połączonych z ciałem zwierzęcia” w odniesieniu do wprowadzania rekinów do obrotu na rynku Unii oraz do zbadania środków prawnych umożliwiających najsukuteczniejsze występowanie o udzielenie bardziej szczegółowych informacji w celu poprawy jakości danych statystycznych w tym zakresie, Komisja zintensyfikuje również egzekwowanie unijnych środków identyfikowalności i współpracę z partnerami międzynarodowymi.

5) „Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt i Europa bez testów na zwierzętach”⁽⁷¹⁾

W ramach tej EIO wezwano Komisję do przedstawienia wniosku mającego na celu wzmocnienie i poszerzenie obowiązujących w UE zakazów testowania kosmetyków na zwierzętach i wprowadzania do obrotu składników testowanych na zwierzętach, a także do przyjęcia wniosku ustawodawczego ustanawiającego plan działania na rzecz stopniowego zaprzestania wszelkich badań na zwierzętach do końca obecnej kadencji Komisji. Organizatorzy przedłożyli Komisji EIO 25 stycznia 2023 r., po zebraniu 1 217 916 ważnych deklaracji poparcia i osiągnięciu wymaganych progów w 21 państwach członkowskich. 17 marca 2023 r. organizatorzy EIO spotkali się z wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej do spraw wartości i przejrzystości Věrou Jourową oraz komisarzem europejskim do spraw rynku wewnętrznego Thierryem Bretonem. 25 maja 2023 r. Parlament Europejski zorganizował wysłuchanie publiczne poświęcone tej EIO. EIO była przedmiotem debaty na sesji plenarnej zorganizowanej 10 lipca 2023 r., podczas której nie przyjęto jednak żadnej rezolucji.

Komisja przyjęła odповідь⁽⁷²⁾ na EIO 25 lipca 2023 r. Wyraziła w niej zadowolenie z tytułu utworzenia EIO i potwierdziła, że dobrostan zwierząt pozostaje kwestią o istotnym znaczeniu

⁽⁶⁹⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2020/000001_pl

⁽⁷⁰⁾ Komunikat Komisji w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) „Nie dla obcinania płetw rekinom i handlu nimi”: C(2023) 4489 final: https://citizens-initiative.europa.eu/sites/default/files/2023-07/C_2023_4489_1_EN.pdf

⁽⁷¹⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2021/000006_pl

⁽⁷²⁾ Komunikat Komisji w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) „Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt i Europą bez testów na zwierzętach”, C(2023) 5041 final: https://citizens-initiative.europa.eu/sites/default/files/2023-07/C_2023_5041_EN.pdf

dla obywateli Unii; zwróciła również uwagę na wiodącą rolę UE w procesie stopniowego odchodzenia od wykorzystywania zwierząt w testach i w dążeniu do zapewnienia ogólnej poprawy ich dobrostanu. Znalazło to szczególne odzwierciedlenie w całkowitym zakazie testowania produktów kosmetycznych na zwierzętach, który obowiązuje w Unii od 2013 r. Komisja ogłosiła, że uruchomi nowy plan działania obejmujący zbiór środków legislacyjnych i nielegislacyjnych służących dalszemu ograniczeniu testów na zwierzętach w celu przejścia do systemu regulacyjnego, który wyklucza wykorzystywanie zwierząt, w ramach prawodawstwa dotyczącego chemikaliów (np. w ramach rozporządzeniu REACH, rozporządzenia w sprawie produktów biobójczych, rozporządzenia w sprawie środków ochrony roślin oraz przepisach dotyczących produktów leczniczych stosowanych u ludzi i zwierząt), a także będzie nadal zdecydowanie wspierać rozwiązania alternatywne względem badań na zwierzętach. Komisja oświadczyła, że będzie również nadal zdecydowanie wspierać badania nad opracowywaniem rozwiązań alternatywnych względem badań na zwierzętach i poszuka możliwości skoordynowania działań państw członkowskich w tej dziedzinie.

6) „Europa wolna od futer”⁽⁷³⁾

W ramach tej EIO wezwano Komisję do przedstawienia wniosku w sprawie wprowadzenia ogólnounijnego zakazu przetrzymywania i zabijania zwierząt w celu produkcji futer, a także zakazu wprowadzania na rynek UE futer ze zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych i produktów zawierających takie futro. Organizatorzy przedłożyli Komisji EIO 14 czerwca 2023 r., po zebraniu 1 502 319 ważnych deklaracji poparcia i osiągnięciu wymaganych progów w 18 państwach członkowskich. 20 lipca 2023 r. organizatorzy EIO spotkali się z wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej do spraw wartości i przejrzystości Věrou Jourową oraz komisarz do spraw zdrowia i bezpieczeństwa żywności Stellą Kyriakides, aby zaprezentować cele swojej EIO. 12 października 2023 r. Parlament Europejski zorganizował wysłuchanie publiczne na temat tej inicjatywy, a 19 października 2023 r. odbyła się debata plenarna, ale nie przyjęto żadnej rezolucji.

Komisja przedstawi swoją odpowiedź do 14 grudnia 2023 r.

Informacje zwrotne od organizatorów EIO biorących udział w ankiecie

Organizatorzy EIO zakończonych powodzeniem, którzy wzięli udział w ankiecie, wyrażali w większości pozytywne lub neutralne opinie na temat jasności procedury na etapie badania i ogólnie byli zadowoleni z możliwości przedstawienia swojej EIO podczas spotkania z Komisją i wysłuchania publicznego w Parlamencie Europejskim. Stwierdzili również, że

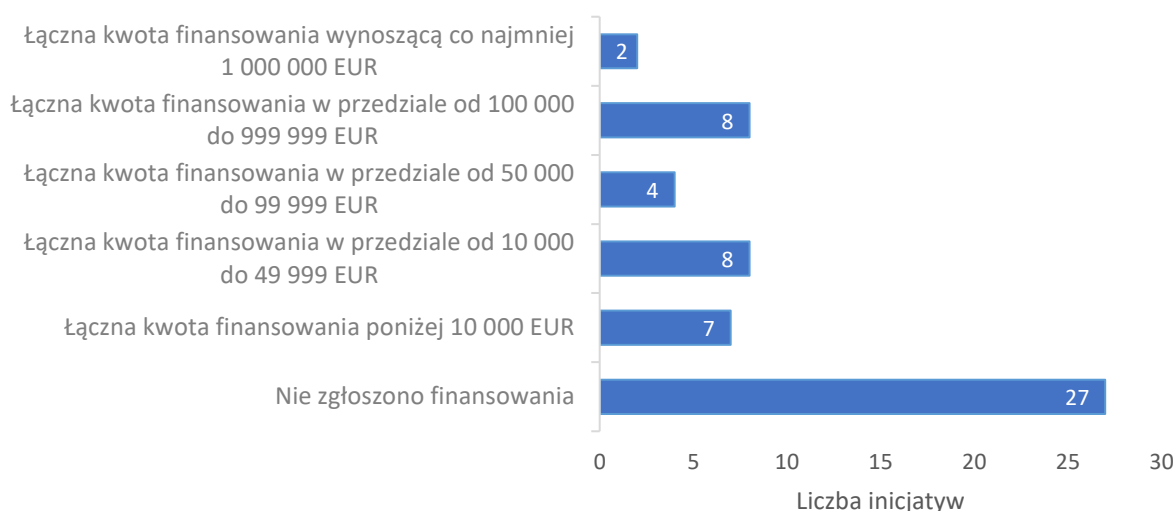
⁽⁷³⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2022/000002_pl

Komisja określiła w jasny, zrozumiały i szczegółowy sposób powody, dla których zamierza podjąć działania w odpowiedzi na EIO zakończoną powodzeniem.

3.7. Przejrzystość – finansowanie

W art. 17 rozporządzenia w sprawie EIO wymaga się, aby organizatorzy EIO przedstawiali kompleksowe informacje na temat źródeł finansowania i wsparcia rzeczowego inicjatywy o wartości przekraczającej 500 EUR na darczyńcę. Z przedstawionych informacji wynika, że wzrósł poziom funduszy zebranych na wsparcie EIO, przy czym w ramach **dwóch** EIO⁽⁷⁴⁾ zebrano **ponad 1 mln EUR** (osiągnięto próg 1 mln podpisów), a ramach kolejnych ośmiu EIO⁽⁷⁵⁾ zgłoszono finansowanie w wysokości ponad 100 000 EUR (cztery z tych EIO osiągnęły próg 1 mln podpisów).

Wykres 2: podział EIO według finansowania

3.8. Ochrona danych osobowych

Rozporządzeniem w sprawie EIO uproszczono zarządzanie danymi osobowymi zgromadzonymi w ramach organizacji EIO.

Po pierwsze, we wszystkich 27 państwach członkowskich ograniczono i zharmonizowano zakres danych osobowych, które obywatele muszą przekazać celem wsparcia EIO, przy czym **organy krajowe mogą wybrać do gromadzenia tylko jeden z następujących dwóch zbiorów danych:** 1) imię, nazwisko, data urodzenia i adres; 2) imię, nazwisko, data urodzenia i osobisty numer identyfikacyjny (numer osobistego dokumentu tożsamości). Pobranie od sygnatariuszy minimalnego zbioru danych osobowych jest konieczne, aby państwa członkowskie mogły zweryfikować ważność deklaracji poparcia w krajowych bazach danych, takich jak rejestry wyborcze lub rejestry ludności. Chociaż Parlament Europejski wezwał do dalszego uproszczenia

⁽⁷⁴⁾ EIO „Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt”; oraz „Europa wolna od futer”.

⁽⁷⁵⁾ EIO „Minority SafePack”, „Stop ekstremizmowi”, „Koniec epoki klatkowej”, „Ratujmy pszczoły i rolników”, „Zakaz reklamy paliw kopalnych oraz powiązanego sponsoringu”, „Świat bez rzeźni”, „Good Clothes, Fair Pay” i „Chrońmy dziedzictwo obszarów wiejskich, bezpieczeństwo żywnościowe i dostawy żywności w UE”.

wymogów w zakresie danych, w konsultacjach z państwami członkowskimi potwierdzono, że takie uproszczenie mogłoby utrudnić weryfikację deklaracji poparcia z wymaganą pewnością.

Aby obywatele mogli łatwo zrozumieć, w jaki sposób zarządza się ich danymi osobowymi w procesie dotyczącym EIO i jak mogą uzyskać dostęp do najważniejszych informacji dotyczących przetwarzania ich danych, opracowano oświadczenia o ochronie prywatności⁽⁷⁶⁾ obejmujące poszczególne operacje przetwarzania i opublikowano odpowiedzi na często zadawane pytania⁽⁷⁷⁾.

Po drugie, w wyniku przejścia na centralny system zbierania deklaracji online oraz uruchomienia przez Komisję bezpiecznego systemu przekazywania danych, Komisja jest odpowiedzialna za zarządzanie wszystkimi danymi osobowymi zgromadzonymi online za pośrednictwem tego systemu. Specjalny moduł administratora danych umożliwi Komisji wypełnianie jej obowiązków jako administratora danych oraz szybkie i skuteczne rozpatrywanie wniosków osób, których dane dotyczą. W związku z tym **odpowiedzialność organizatorów organizatorzy EIO za ochronę danych osobowych jest ograniczona** do danych osobowych gromadzonych na deklaracjach poparcia w formie papierowej.

Udostępniono szczegółowe **wytyczne dotyczące ochrony danych skierowane do organizatorów EIO**⁷⁸, aby pomóc im w przestrzeganiu przepisów ochrony danych. W wytycznych wyjaśniono podstawowe zasady i pojęcia, a także obowiązki organizatorów EIO jako administratorów lub współadministratorów podczas przetwarzania danych osobowych w ramach procedury EIO.

Większość organizatorów EIO biorących udział w ankiecie uznała przepisy o ochronie danych za bardzo jasne i skuteczne oraz stwierdziła, że nie napotkała żadnych trudności w ich przestrzeganiu. Kilku organizatorów wspomniało, że jednym z wyzwań na etapie zbierania danych jest niechęć obywateli do podawania wymaganych danych osobowych. Aby poznać opinie obywateli, uwzględniono tę kwestię w ankietach skierowanych do obywateli i użytkowników centralnego systemu zbierania deklaracji online. Tylko niewielka liczba respondentów ankiety skierowanej do obywateli stwierdziła, że nie chce udostępniać swoich danych osobowych w celu wspierania EIO. Większość obywateli, którzy podpisali EIO z wykorzystaniem systemu Komisji i którzy odpowiedzieli na pytania w ankiecie wyjściowej, czuła się pewna co do bezpieczeństwa danych przekazywanych za pośrednictwem systemu, a większość respondentów wyraziła zadowolenie z faktu, że to właśnie Komisja, a nie żaden inny podmiot, gromadzi i przechowuje ich dane osobowe. Z drugiej strony, niektórzy respondenci ankiety wyjściowej (17 %) ocenili swój poziom zaufania poniżej 5 w dziesięciopunktowej skali, z czego wynika, że Komisja powinna lepiej informować na temat środków stosowanych w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych.

⁽⁷⁶⁾ Polityka prywatności: https://citizens-initiative.europa.eu/how-it-works/privacy-policy_pl

⁽⁷⁷⁾ Często zadawane pytania: https://citizens-initiative.europa.eu/how-it-works/faq_en#Data-protection

⁽⁷⁸⁾ Ochrona danych: https://citizens-initiative.europa.eu/how-it-works/data-protection_pl

3.9. Działania Informacyjne i uświadamiające prowadzone przez Komisję oraz państwa członkowskie

Zgodnie z art. 4 i 18 rozporządzenia w sprawie EIO Komisja przygotowała wielojęzyczną kampanię informacyjną „UE podejmuje inicjatywę”, której celem jest zwiększanie świadomości na temat istnienia, celów i funkcjonowania EIO za pomocą wielu różnych działań. Kampania zakłada szerokie wykorzystanie technologii cyfrowych i mediów społecznościowych, a przedstawicielstwa Komisji we wszystkich państwach członkowskich będą tę kampanię wspierać.

Działania związane z kampanią informacyjną dotyczącą EIO

- Oprócz **wielojęzycznej strony internetowej EIO**⁽⁷⁹⁾, informacje na jej temat są udostępniane za pośrednictwem: **comiesięcznego biuletynu EIO**⁽⁸⁰⁾ (dostępnego we wszystkich językach UE dzięki wykorzystaniu tłumaczenia maszynowego); **kampanii w mediach społecznościowych w całej UE-27**; obecności podczas **festiwali poświęconych młodzieży/demokracji organizowanych na poziomie krajowym**; **kontaktów z mediami, seminariów internetowych** i sesji informacyjnych skierowanych do społeczeństwa lub do podmiotów opiniotwórczych, które pomagają rozpowszechniać informacje na szczeblu krajowym; i **serii podcastów**⁽⁸¹⁾.
- Najważniejszą grupą docelową są **osoby młode**. W czerwcu 2023 r. udostępniono **wielojęzyczny zestaw narzędzi edukacyjnych**⁽⁸²⁾, umożliwiający nauczycielom angażowanie uczniów ostatnich klas szkół średnich w dyskusje i działania związane z aktywnym obywatelstwem Unii oraz z dostępnymi na szczeblu UE narzędziami, w tym z EIO. Towarzyszy mu **konkurs wideo**⁽⁸³⁾ **dla studentów**, który rozpocznie się w październiku 2023 r.
- Utworzono **sieć ambasadorów i podmiotów opiniotwórczych**, aby pomóc w rozpowszechnianiu przekazu na szczeblu krajowym i lokalnym. W jego skład wchodzi **krajowe punkty kontaktowe**⁽⁸⁴⁾, **ambasadorzy EIO** ⁽⁸⁵⁾ (reprezentujący najważniejsze organizacje społeczeństwa obywatelskiego), centra Europe Direct ⁽⁸⁶⁾, oraz **inne unijne instytucje i partnerzy**.

⁽⁷⁹⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/_pl

⁽⁸⁰⁾ <https://ec.europa.eu/newsroom/ecif/newsletter-archives/view/service/1501>

⁽⁸¹⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/news/citizencentral-podcast_pl

⁽⁸²⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/schools/eci-educational-toolkit_pl

⁽⁸³⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/schools/video-competition_pl

⁽⁸⁴⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/contact-points-national-level_pl

⁽⁸⁵⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/spread-word/eci-ambassadors_pl

⁽⁸⁶⁾ https://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_pl

Komisja zapewnia promocję EIO również podczas dnia otwartego Komisji⁽⁸⁷⁾ przypadającego na początku maja każdego roku oraz podczas wydarzeń organizowanych przez inne instytucje UE, takich jak Dzień EIO⁽⁸⁸⁾, Europejski Tydzień Regionów i Miast⁽⁸⁹⁾ oraz Europejskie Spotkanie Młodzieży⁽⁹⁰⁾. W ostatnim kwartale 2023 r. Komisja prowadzi również kampanię informacyjną upamiętniającą **30. rocznicę ustanowienia obywatelstwa Unii** w celu dalszego zwiększenia świadomości i wiedzy obywateli Unii na temat przysługującym im praw; jednym z praw objętych tą kampanią jest EIO.

Również inne instytucje i organy UE przyczyniają się do zwiększania świadomości na temat EIO – w szczególności Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, który dokonuje tego za pośrednictwem corocznego Dnia EIO, oraz Parlament Europejski, za pośrednictwem wysłuchań i debat plenarnych na temat EIO.

W latach 2020–2021 kampanię utrudniły **pandemia COVID-19** i skupienie uwagi społeczeństwa na rosyjskiej wojnie napastniczej przeciwko **Ukrainie** rozpoczętej w 2022 r., ale mimo to uzyskano dobre rezultaty, obejmujące **pozytywne tendencje** w zakresie ruchu na [stronie internetowej EIO](#)⁽⁹¹⁾ (ponad dwukrotny wzrost od 2020 r.); liczby subskrypcji biuletynu EIO (130 000, co stanowi sześciokrotny wzrost od 2020 r.) oraz zasięgu kampanii w mediach społecznościowych (od 2020 r. wyświetlono ponad 130 mln komunikatów dotyczących kampanii).

Pomimo pozytywnych tendencji i szerokiego zakresu prowadzonych działań szereg zainteresowanych stron (obywatele, organizatorzy, organizacje pozarządowe, inne instytucje Unii) uważa, że poziom wiedzy na temat EIO w społeczeństwie jest niewystarczający. Organizatorzy zgłaszają, że brak świadomości na temat EIO stanowi poważne wyzwanie podczas zbierania deklaracji poparcia, a obywatele zgłaszają to jako główny powód, dla którego nie popierali EIO. Jednocześnie ogólnounijny poziom świadomości obywateli Unii (mierzony w dwóch kolejnych seriach badań Eurobarometr⁽⁹²⁾) waha się od 41 % w 2021 r. do 64 % w 2023 r.⁽⁹³⁾.

Krajowe punkty kontaktowe

Zgodnie z art. 4 ust. 6 rozporządzenia w sprawie EIO, każde państwo członkowskie ustanowiło co najmniej jeden krajowy punkt kontaktowy⁽⁹⁴⁾ w celu bezpłatnego zapewnienia organizatorom EIO informacji i pomocy. Komisja informuje krajowe punkty kontaktowe

⁽⁸⁷⁾ https://europeday.europa.eu/european-commission-2023_pl

⁽⁸⁸⁾ <https://www.eesc.europa.eu/pl/agenda/our-events/events/eci-day-2023>

⁽⁸⁹⁾ <https://regions-and-cities.europa.eu/>

⁽⁹⁰⁾ <https://european-youth-event.europarl.europa.eu/pl/>

⁽⁹¹⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/pl>

⁽⁹²⁾ Na podstawie wywiadów z reprezentatywną próbą obywateli w wieku 15 lat i starszych w każdym z 27 państw członkowskich Unii Europejskiej.

⁽⁹³⁾ Badanie Eurobarometr Flash 528 „Obywatelstwo i demokracja” (2023).

⁽⁹⁴⁾ https://europa.eu/citizens-initiative/contact-points-national-level_pl

o najnowszych wydarzeniach związanych z EIO i udostępnia im materiały we wszystkich językach UE do rozpowszechniania wśród odbiorców krajowych. Państwa członkowskie poinformowały za pośrednictwem ankiety, że większość punktów kontaktowych podaje informacje na swoich stronach internetowych i odpowiada na wnioski obywateli lub mediów. Niektóre z nich podejmują również aktywne działania i wykorzystują szerszy zakres kanałów komunikacji i działań w celu informowania obywateli. Z ankiety wynika również, że punkty kontaktowe dysponują wszystkimi informacjami i dokumentami, których potrzebują, aby sprawnie pełnić swoją rolę. Komisja umożliwi im wymianę doświadczeń i dobrych praktyk.

3.10. Wytyczne i wsparcie dla organizatorów

Jak uzgodniono podczas reformy EIO z 2019 r., organizatorom EIO udostępniono znaczne wsparcie rzeczowe w postaci: bezpłatnego centralnego systemu zbierania deklaracji online (oraz powiązanego wsparcia informatycznego oferowanego przez Komisję); wytycznych, szkoleń i porady prawnej, zapewnianych za pomocą forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej (zarządzanego przez Komisję za pośrednictwem zewnętrznego wykonawcy); oraz intensyfikacji działań na rzecz zwiększenia świadomości na temat EIO, za pomocą których pośrednio promuje się również bieżące EIO.

Forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej

Zgodnie z art. 4 rozporządzenia w sprawie EIO Komisja udostępnia bezpłatnie internetową platformę współpracy na potrzeby europejskiej inicjatywy obywatelskiej, która zapewnia porady praktyczne i prawne oraz forum dyskusyjne do celów wymiany informacji i najlepszych praktyk. Komisja zleciła zarządzanie tą platformą (forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej⁽⁹⁵⁾) zewnętrznemu usługodawcy w drodze procedury otwartej.

Organizatorzy EIO wyrazili w specjalnej ankiecie ogólnie pozytywne opinie na temat porad udzielanych na forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej na różnych etapach procedury EIO, w tym podczas dwuetapowej procedury rejestracji (kiedy muszą dokonać przeglądu swojego wstępnego zgłoszenia) oraz na etapie zbierania deklaracji. Organizatorzy EIO w szerokim zakresie korzystali z materiałów dydaktycznych forum przed rejestracją i wysoko

⁽⁹⁵⁾ <https://citizens-initiative-forum.europa.eu/pl>

ocenili seminaria internetowe, blogi, kurs internetowy i możliwość poszukiwania innych potencjalnych członków swojej grupy.

Działalność forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej

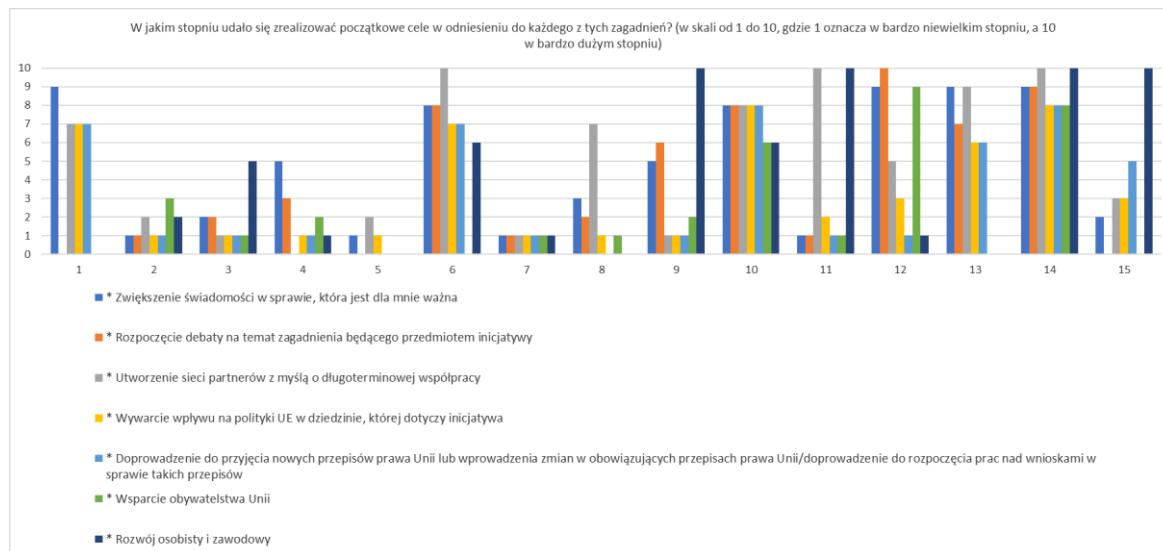
- Forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej oferuje szeroki wachlarz **materiałów edukacyjnych**, które mają pomóc obywatelom w przygotowaniu i realizowaniu EIO (wytyczne, przykłady udanych inicjatyw itp.); **webinaria**; **kurs internetowy**; oraz **prezentacje** w uczelniach wyższych i podczas wydarzeń.
- Organizuje również, zgodnie z wytycznymi Komisji, **konsultacje z zainteresowanymi stronami** na temat różnych aspektów wdrażania forum i funkcjonowania EIO w celu udoskonalenia usług oferowanych organizatorom EIO.

3.11. Doświadczenia organizatorów z EIO

Większość ankietowanych organizatorów twierdzi, że zaangażowała się w EIO, ponieważ **osobiście interesują się sprawą, którą ich zdaniem należy się zająć na szczeblu UE**. Jedna trzecia respondentów rozpoczęła EIO z **pobudek zawodowych lub akademickich**, w tym w jednym przypadku w odpowiedzi na inną EIO („reakcja na fakt, że nie ma możliwości złożenia podpisu przeciwko konkretnej EIO”). Szereg respondentów zamieściło linki do wcześniejszych EIO. Połowa respondentów rozważała wcześniej wykorzystanie innych instrumentów (np. petycji składanych na szczeblu krajowym lub do Parlamentu Europejskiego), ale uznała, że nie umożliwiają osiągnięcia ich celów w wystarczającym stopniu. Wybrali EIO, ponieważ wywiera **większy wpływ polityczny**, („ponieważ Komisja musi zareagować”), „bardzo ułatwia realizację strategii w zakresie rzecznictwa i nadaje kampanii większą wiarygodność” lub ze względu na jej **ogólnounijny wymiar**. Jeden organizator EIO oświadczył, że starannie zaplanował harmonogram swojej EIO w taki sposób, tak aby można ją było uwzględnić w planowanym przeglądzie odpowiednich przepisów.

Większość respondentów uważa, że **EIO stanowi cenne doświadczenie**, ponieważ przybliżyła realizację ich pierwotnych celów w odniesieniu do co najmniej jednego lub kilku wskaźników wymienionych w ankiecie (zob. wykres 3). Na pytanie, co udało im się osiągnąć dzięki EIO, organizatorzy wskazali przede wszystkim: rozwój osobisty i zawodowy; zwiększenie świadomości na temat sprawy, która jest dla nich ważna; rozpoczęcie debaty na temat zagadnienia będącego przedmiotem ich EIO; oraz utworzenie sieci partnerów z myślą o długoterminowej współpracy.

Wykres 3: opinie organizatorów na temat osiągnięcia ich pierwotnych celów

4. WPLYW PANDEMII COVID-19

Pandemia COVID-19 miała bezprecedensowy wpływ na państwa członkowskie i ich obywateli. Krajowe środki izolacji oraz, ogólniej rzecz biorąc, wszechobecność pandemii niemal całkowicie uniemożliwiły organizatorom EIO skuteczne kontynuowanie lokalnych działań promocyjnych i procesu zbierania deklaracji poparcia w formie papierowej, które był niezbędne do zgromadzenia wymaganego wsparcia w okresie 12 miesięcy. W reakcji na wyjątkowe okoliczności i w celu zachowania skuteczności EIO w czasie pandemii instytucje UE szybko wprowadziły środki tymczasowe (w drodze [rozporządzenia \(UE\) 2020/1042](#)⁽⁹⁶⁾), takie jak: przedłużenie terminów zbierania deklaracji w ramach EIO, których to dotyczyło; przedłużenie okresów weryfikacji i badania w odniesieniu do, odpowiednio, właściwych organów krajowych i instytucji Unii; oraz szczegółowe ustalenia dotyczące spotkania Komisji z organizatorami EIO i wysłuchania publicznego w Parlamencie Europejskim.

W połączeniu z późniejszymi aktami wykonawczymi⁽⁹⁷⁾, środki tymczasowe spełniły swój cel. Dzięki tym środkom **12** EIO uzyskało **przedłużenie** terminu na zebranie podpisów do 12 miesięcy, a 3 z nich⁽⁹⁸⁾ osiągnęły dzięki temu wymagane progi. Ponadto Komisja przyznała

⁽⁹⁶⁾ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2020/1042](#) z dnia 15 lipca 2020 r. ustanawiające środki tymczasowe dotyczące terminów mających zastosowanie do etapów zbierania, weryfikacji i badania przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2019/788 w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej w związku z wystąpieniem epidemii COVID-19 (Dz.U. L 231 z 17.7.2020, s. 7).

⁽⁹⁷⁾ [Decyzja wykonawcza Komisji \(UE\) 2020/2200](#) z dnia 17 grudnia 2020 r., C/2020/9226; [decyzja wykonawcza Komisji \(UE\) 2021/360](#) z dnia 19 lutego 2021 r., C/2021/1121; [decyzja wykonawcza Komisji \(UE\) 2021/944](#) z dnia 3 czerwca 2021 r., C/2021/3879. W każdej z tych trzech decyzji wykonawczych przewidziano przedłużenie terminów zbierania deklaracji poparcia dla niektórych EIO na podstawie rozporządzenia (UE) 2020/1042.

⁽⁹⁸⁾ „Polityka spójności”, „Ratujemy pszczoły i rolników” oraz „Nie dla obcinania pletw rekinom i handlu nimi”.

jednemu państwu członkowskiemu, na jego wniosek, przedłużenie terminu wypełnienia obowiązków w zakresie weryfikacji.

Nie wszystkie EIO, których przedstawiciele odpowiedzieli na ankietę, ucierpiały w wyniku pandemii COVID-19 w takim samym stopniu. W przypadku EIO, które ucierpiały w stopniu znacznym, za najbardziej skuteczne w radzeniu sobie z wyzwaniami związanymi z pandemią COVID-19 uznano następujące środki: przedłużenie terminów zbierania podpisów; udostępnienie infrastruktury internetowej do prowadzenia EIO; oraz przejście na działania w internecie, co ułatwiło promowanie EIO.

5. DALSZE DZIAŁANIA

Pandemia COVID-19 znacznie zakłóciła realizację EIO w pierwszych dwóch latach stosowania drugiego rozporządzenia w sprawie EIO. Jak opisano powyżej, środki tymczasowe okazały się skuteczne, biorąc pod uwagę nadzwyczajne okoliczności, a po zniesieniu środków ograniczających można było wznowić normalną działalność w zakresie EIO. Można już zaobserwować szereg pozytywnych zmian, ale Komisja szacuje, że pełny wpływ zaktualizowanych przepisów można będzie ocenić jedynie po dłuższym okresie działania w normalnych warunkach.

Na podstawie przedstawionej powyżej oceny stosowania drugiego rozporządzenia w sprawie EIO Komisja uważa, że przepisy dotyczące EIO, które wprowadzono w 2020 r., zapewniają organizatorom i zwolennikom EIO ramy, które są bardziej dostępne, mniej uciążliwe i bardziej przyjazne dla użytkownika. Jednocześnie Komisja stwierdziła również – po uwzględnieniu opinii Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁽⁹⁹⁾ oraz organizatorów EIO, obywateli i zainteresowanych stron – że w istniejących ramach prawnych można już wprowadzić dalsze usprawnienia o charakterze praktycznym.

W świetle powyższej oceny oraz rezolucji Parlamentu Europejskiego z 13 czerwca 2023 r. w sprawie wdrożenia rozporządzeń dotyczących EIO Komisja zrealizuje następujące działania:

Działanie nr 1: zwiększanie świadomości na temat EIO i widoczności tych inicjatyw

Zwiększenie świadomości obywateli na temat przysługujących im praw ma zasadnicze znaczenie pod kątem ich aktywnego i skutecznego uczestnictwa w życiu demokratycznym UE.

- Komisja będzie zatem **kontynuować i usprawniać wielojęzyczną kampanię informacyjną na temat EIO**, wykorzystując w większym stopniu media społecznościowe.
- Ponadto działania w ramach kampanii zostaną ukierunkowane w szczególności na **osoby młode**.
- Komisja będzie aktywnie dążyć do **zaangażowania Parlamentu Europejskiego (i jego biur łącznikowych w państwach członkowskich) i państw członkowskich (za pośrednictwem krajowych punktów kontaktowych)** w kampanię informacyjną,

⁽⁹⁹⁾ Zalecenie grupy ad hoc ds. europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Funkcjonowanie europejskiej inicjatywy obywatelskiej w latach 2020–2022”:
https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/ahg_eci_recommendation_on_eci_functioning_2020-2022_3_2.pdf

a jednocześnie z zadowoleniem przyjmie wkład innych instytucji i organów UE, a także władz regionalnych i lokalnych, instytucji edukacyjnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

- W związku z Konferencją w sprawie przyszłości Europy i wznowieniem przez Komisję wysiłków na rzecz uczestnictwa obywateli trwają prace nad włączeniem EIO do nowej wersji portalu „Wyraź swoją opinię” – **nowego internetowego „punktu kompleksowej obsługi” poświęconemu aktywności obywatelskiej**, który zapewnia dodatkowe możliwości zwiększenia widoczności EIO.
- Komisja będzie współpracować z krajowymi punktami kontaktowymi w celu **promowania strony internetowej EIO na odpowiednich platformach krajowych**.

Działanie nr 2: zwiększenie wsparcia dla organizatorów EIO

Komisja zdaje sobie sprawę, że przygotowanie i realizacja EIO wymaga czasu, środków, poświęcenia i wytrwałości. W związku z tym Komisja zwiększy swoje wsparcie na rzecz organizatorów EIO.

- Komisja będzie nadal wspierać organizatorów EIO bezpośrednio lub pośrednio, oferując szereg usług, takich jak: **doradztwo i porady prawne (za pośrednictwem forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej); możliwość bezpłatnego korzystania z bezpiecznego i przyjaznego dla użytkownika centralnego systemu zbierania deklaracji online**, co znacznie ogranicza obowiązki organizatorów EIO jako administratorów danych; oraz **bezpłatne usługi tłumaczeniowe**.
- **Wsparcie rzeczowe dla organizatorów zostanie dodatkowo zwiększone** w ramach obowiązujących przepisów budżetowych i prawnych poprzez: zapewnienie dalszych wytycznych dotyczących kwestii praktycznych związanych z prowadzeniem EIO (w szczególności w zakresie pozyskiwania funduszy i promowania EIO w całej UE); ulepszenie wytycznych dotyczących kompetencji UE i Komisji oraz innych aspektów rejestracji EIO; oraz dalsze udoskonalanie narzędzi informatycznych (w szczególności centralnego systemu zbierania deklaracji online).
- Komisja **zamierza lepiej informować na o możliwościach uzyskania wsparcia finansowego w ramach istniejących programów UE**, zgodnie ze szczegółowymi kryteriami poszczególnych zaproszeń do składania wniosków. Na przykład w ramach programu „Obywatele, równość, prawa i wartości” (CERV)⁽¹⁰⁰⁾ finansuje się projekty dotyczące zaangażowania obywateli. Aby ułatwić organizatorom EIO dostęp do takiego finansowania, Komisja będzie regularnie zamieszczać informacje na temat odpowiednich zaproszeń do składania wniosków i specjalnych sesji informacyjnych w swoich comiesięcznych biuletynach dotyczących EIO. Ponadto Komisja będzie regularnie informować krajowe punkty kontaktowe ds. programu CERV o EIO, tak aby były one dobrze przygotowane do udzielania odpowiedzi na zapytania potencjalnych organizatorów EIO. Komisja dopilnuje również, aby wsparcie rzeczowe dostępne dla organizatorów było dostosowane do ich potrzeb (w tym potrzeb w zakresie

⁽¹⁰⁰⁾ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_pl

finansowania) i aby zostali poinformowani o wszystkich usługach, z których mogą skorzystać.

Działanie nr 3: stale usprawnianie centralnego systemu zbierania deklaracji online

Jak wynika ze znacznej liczby opinii zebranych od obywateli, centralny system zbierania deklaracji online jest łatwym w użyciu i niezawodnym narzędziem zbierania podpisów, a ponadto spełnia rygorystyczne normy bezpieczeństwa wymagane w przypadku przetwarzania dużych ilości danych osobowych, jak ma to miejsce w przypadku EIO.

- Komisja będzie nadal **rozwijać centralny system zbierania deklaracji online** (na podstawie zebranych podczas przeglądu opinii i sugestii organizatorów, ekspertów i obywateli, a także w drodze regularnych testów i konsultacji z użytkownikami), aby system mógł jeszcze lepiej zaspokoić potrzeby organizatorów EIO.
- Komisja rozważy **inne usprawnienia**, takie jak dodanie dalszych możliwości dostosowania systemu do własnych potrzeb, aby stał się jeszcze bardziej przyjazny dla aktywistów i bardziej przystępny; dostarczanie organizatorom EIO danych statystycznych w czasie rzeczywistym, jak również udostępnienie im panelu umożliwiającego monitorowanie ich EIO; oraz określenie sposobów powiadamiania sygnatariuszy, że już podpisali daną EIO i nie muszą tego robić wielokrotnie.
- Działania komunikacyjne będą również ukierunkowane na zwiększanie świadomości obywateli na temat przestrzegania wymogów w zakresie ochrony danych podczas gromadzenia ich danych osobowych za pośrednictwem centralnego systemu zbierania deklaracji online.

Działanie nr 4: usprawnienie wdrożenia EIO na szczeblu krajowym i we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim

Komisja utworzyła grupę ekspertów ds. EIO jako specjalne forum służące do konsultacji i wymiany praktyk z organami państw członkowskich. Ponadto Komisja regularnie organizuje konsultacje z zainteresowanymi stronami i kieruje do nich ankiety w celu zebrania opinii i uwag z myślą o dalszych praktycznych usprawnieniach we wdrażaniu EIO. Komisja wprowadzi dwa środki, aby jeszcze bardziej udoskonalić wdrożenie EIO na szczeblu krajowym i poprawić współpracę ze społeczeństwem obywatelskim.

- **W kontekście grupy ekspertów ds. EIO** Komisja będzie nadal **wspierać państwa członkowskie w realizacji ich zobowiązań w ramach procedury EIO**, koncentrując się na przykład na weryfikacji deklaracji poparcia, obniżeniu minimalnego wieku wymaganego do poparcia EIO, integracji krajowych systemów identyfikacji elektronicznej z centralnym systemem zbierania deklaracji online, usprawnieniu usługi wymiany plików lub dostarczaniu informacji i pomocy organizatorom EIO.
- Komisja będzie **w jeszcze większym stopniu angażować zainteresowane strony (w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego)** w sytuacjach, w których posiadana przez nie wiedza specjalistyczna okaże się przydatna w odniesieniu do konkretnych aspektów wdrażania rozporządzenia w sprawie EIO, takich jak: ulepszenia centralnego

systemu zbierania deklaracji online; określanie dalszych potrzeb organizatorów EIO w zakresie szkoleń i doradztwa; oraz zwiększanie świadomości na temat EIO i widoczności tych inicjatyw (na przykład poprzez powiązanie strony internetowej EIO z odpowiednimi platformami internetowymi poświęconymi zaangażowaniu obywateli na szczeblu krajowym).

Działanie nr 5: bardziej widoczne działania następcze w związku z EIO

Zgodnie z art. 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EIO Komisja przyjmuje organizatorów udanych EIO, aby umożliwić im szczegółowe wyjaśnienie ich celów. Zgodnie z art. 15 ust. 2 Komisja szczegółowo uzasadnia swoje odpowiedzi w formie komunikatów Komisji. W przypadku trzech ostatnich udanych EIO członek Komisji odpowiedzialny za dany obszar polityki spotkał się z organizatorami udanych EIO również po opublikowaniu odpowiedzi Komisji.

- Aby **lepiej informować organizatorów EIO i obywateli o działaniach następczych**, jakie Komisja zamierza podjąć w odpowiedzi na ważne EIO, Komisja uczyni takie spotkania swoją stałą praktyką.
- Komisja dopilnuje, aby **udane EIO** systematycznie **brano pod uwagę przy opracowywaniu wniosków dotyczących polityki w odpowiedzi na te EIO** oraz aby stale włączano organizatorów tych inicjatyw do konsultacji związanych z takimi wnioskami.
- Komisja zamierza w większym stopniu podkreślać w swoich **kampaniach komunikacyjnych udane EIO** i działania podjęte w ich następstwie, aby zwiększyć świadomość obywateli na temat wpływu EIO na proces kształtowania polityki UE.

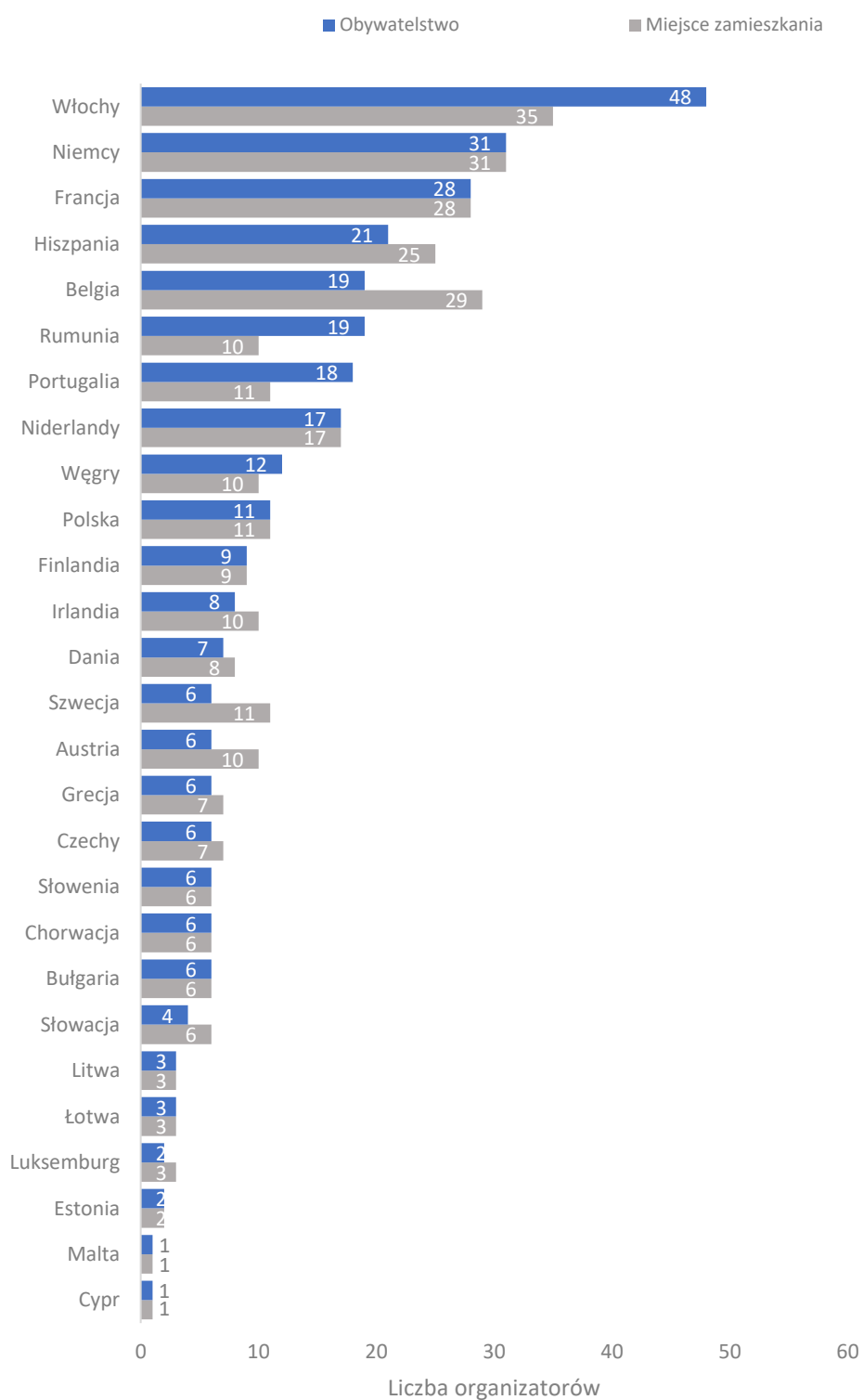
6. WNIOSKI

Na podstawie niniejszego sprawozdania z przeglądu Komisja stwierdza, że zmienione rozporządzenie w sprawie EIO zapewnia organizatorom i zwolennikom EIO ramy, które są bardziej dostępne, mniej uciążliwe i bardziej przyjazne dla użytkownika. Komisja pozostaje w pełni zaangażowana w urzeczywistnienie pełnego potencjału EIO jako narzędzia pobudzającego debatę i zwiększającego uczestnictwo obywateli na szczeblu UE. W związku z tym Komisja podejmie szereg konkretnych działań w celu dalszej poprawy funkcjonowania EIO i infrastruktury wspierającej organizatorów, a także w celu zaprezentowania wpływu EIO na politykę UE.

Komisja uznaje istotny wkład, jaki Parlament Europejski i państwa członkowskie wnoszą w skuteczne wdrożenie rozporządzenia w sprawie EIO. Komisja z zadowoleniem przyjmuje również wkład innych instytucji i organów UE, a także innych zainteresowanych stron, w zwiększanie widoczności EIO na szczeblu unijnym, krajowym i lokalnym oraz w uświadamianie obywateli Unii o tym, że mogą wykorzystywać EIO do kształtowania polityki UE.

ZAŁĄCZNIK

Wykres 4: podział organizatorów według obywatelstwa i miejsca zamieszkania

Wykres 5: rozkład organizatorów według wieku

